

CULTURE GUIDES

Druga izdaja

evropski
priročnik

Uredil Daniel Carpenter

Kulturni vodici – evropski priročnik

Druga izdaja

Uredil Daniel Carpenter
s predgovorom Bente von Schindel
Prevod Danijela Tamše

© Voluntary Arts 2015

Pravica organizacije Voluntary Arts, da je navedena kot avtor tega dela, je bila urejena skladno z določili Copyright, Designs and Patents Act iz leta 1988. Vse pravice so zadržane. Brez dovoljenja Voluntary Arts so prepovedani reprodukcija, hramba v podatkovnih bazah in prenos v katerikoli obliki, elektronski, mehanski, preko fotokopij ali snemanja. Delo se je sme posojati, preprodajati, dajati v najem ali z njim drugače trgovati brez predhodnega strinjanja z Voluntary Arts.

Voluntary Arts
121 Cathedral Road
Cardiff CF11 9PH
Zdrueno kraljestvo
Tel.: +44 29 20 395 395
Elektronski naslov: info@voluntaryarts.org
Spletna stran: www.voluntaryarts.org

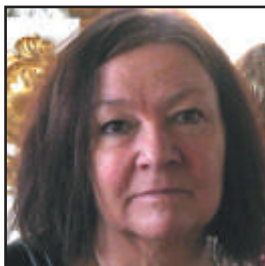
Za slovensko izdajo:
Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD)
Štefanova 5
1000 Ljubljana
Slovenija
Spletna stran: www.jskd.si

Kazalo

Predgovor , Bente von Schindel	v
Uvod	1
Evropski kontekst	2
Partnerji	4
Ključna priporočila	8
Pregled posamičnih izvedb	10
Lokalne partnerske ekipe	15
Pridobivanje kulturnih vodicev-prostovoljcev	21
Pilotni seminarji in drugi treningi	24
Mened ment in podpora kulturnim vodcem-prostovoljcem	30
Vzpostavljane stika s koncnimi uporabniki	34
Potek dejavnosti kulturnih vodicev	40
Nepredvideni dogodki	51
Evalvacija	56
Dediščina projekta	62
Cesa smo se naucili?	69
Splošno	70
Lokalne partnerske ekipe	72
Pridobivanje kulturni vodicev-prostovoljcev	77
Pilotni seminarji in ostali treningi	79
Mened ment in podpora kulturnim vodcem-prostovoljcem	81
Doseganje koncnih uporabnikov	83
Potek projektnih dejavnosti	85
Evalvacija	87

Elektronska različica tega priročnika je brezplačno dostopna na spletni strani projekta Kulturni vodici, na naslovu: www.cultureguides.eu.

*Bente von Schindel,
generalna sekretarka,
Nacionalno združenje
kulturnih svetov Danske*

Predgovor

“**E**den od pomembnih ciljev, ki jih zasledujejo moderne države blaginje, je zagotavljanje prostega in enakega dostopa do umetniških in kulturnih vsebin vsem članom družbe. Ta cilj izhaja iz prepričanja, da lahko umetniške oziroma kulturne izkušnje popestrijo in izboljšajo življenja ljudi ter jih razsvetlijo. Umetnost in kultura vplivata dobro tako na posameznike kot na celotno družbo.

Pri Nacionalnem združenju kulturnih svetov Danske (KSD) smo zaznali potrebo po izboljšanju možnosti dostopa do umetniških in kulturnih vsebin za ranljive skupine. Menili smo, da bi bilo pri zadovoljevanju te potrebe in promociji kulture najprimerneje zasledovati idejo o "ljudem, ki pomagajo ljudem". Država in občine lahko sicer podpirajo pobude, povezane z razširjanjem in boljšanjem dostopa do kulture, vendar tega ne morejo poceti same - pomagati jim morajo tudi prostovoljci.

Zato smo skupaj z danskim Ministrstvom za kulturo pripravili raziskovalni elaborat z naslovom "Kulturne navade Dancev 2012". Raziskava je pokazala, da del danske populacije nikoli ali pa le redko obiskuje gledališča, koncerte in umetniške razstave ter da ne bere knjig. Vzroki za to so bili različni, med drugim udeleževanje dejavnosti iz drugih področij in drugačne prioritete, vendar tudi geografska oddaljenost ter finančne in kulturne prepreke.

Na sosednji strani:
*Projekt Kulturni vodici,
Slovenija*

V raziskavo smo vključili tudi vprašanje potrošnje kulturnih dobrin pri migrantih in pribežnikih ter nekaterih drugih ranljivih skupinah. Manjko vključevanja teh skupin v kulturno življenje je pripeljal do oblikovanja skupine prostovoljcev v Kopenhagenu: tako so nastali prvi kulturni vodici-prostovoljci, katerih ambicije so bile:

- Vključitev otrok (in njihovih družinskih članov) iz revnih kopenhagenskih sosesk s socialnimi stanovanji v kulturne dejavnosti, tako v vlogi občinstva kot sodelujočih. Pri tem so sodelovali z muzeji, gledališči in institucijami, ki se ukvarjajo s filmom.
- Gradnja mostov med prebivalstvom in kulturnimi institucijami, ki naj prepreči marginalizacijo in zagotavlja enak dostop do kulturnih dejavnosti.
- Zagotavljanje novega občinstva kulturnim institucijam in

zdru enjem, in sicer prek oblikovanja novih razstav oziroma dejavnosti, ki so skladne z njenimi zahtevami in interesi.

Rezultati raziskovalnega elaborata in kopenhagenski poskus so bili velik navdih. Pri KSD smo se zato odločili, da poskusimo model kulturnih vodicev razširiti in ugotoviti, kakšne so možnosti za lokalizacijo ideje. Kulturnim institucijam, ki so steber dejavnosti, je bila zaupana naloga diseminacije kulture, ki naj postane dostopna vsakomur. Ideja se je razširila in iz danskega zrastla v evropski projekt.

KSD se je skupaj z evropskimi partnerji prijavil in uspešno pridobil sredstva iz naslova Evropske komisije, in sicer v sklopu akcije Grundtvig. Vstopili smo v multilateralni projekt, ki se je osredinjal na metode vključevanja marginaliziranih skupin v umetnostno in kulturno življenje. V projekt je bilo vključenih šest partnerjev, ki prihajajo iz Danske, Nizozemske, Slovenije, Madarske in Združenega kraljestva, vsi pa imajo svoj pogled na to, zakaj in kako naj se v njihovi državi implementira ideja kulturnih vodicev.

Vsi primeri so v tem Priročniku. Upamo, da bodo služili kot navdih posameznikom, organizacijam in državam pri zagotavljanju brezplačnega in enakega dostopa do umetnosti in kulture za vse državljanke EU.

Na sosednji strani:

Bilateralni obisk kulturnih vodicev, kulturni center Gjethuset, Frederiksværk, Halsnæs, Danska

Bente von Schindel, Kopenhagen, maj 2015

Uvod

Ljudem iz ranljivih družbenih skupin lahko vključenost v kulturne dejavnosti pomaga pri soočanju z določenimi težavami, na primer z osamljenostjo, slabim zdravstvenim stanjem, nizko samozavestjo in depresijo. Kulturne dejavnosti jim dajejo motivacijo, obnavljajo njihove odnose z drugimi in družbo ter jim skozi odpiranje novih obzorij pomagajo pri doseganju stabilnega življenja.

Zato je pomembno, da imajo vsi državljani odprto možnost dostopa do kulturnega in umetniškega udejstvovanja. Vendar temu trenutno ni tako. Ljudje iz ranljivih družbenih skupin - vključno s starejšimi, invalidi in migranti - so slabše vključeni v umetniške in kulturne dejavnosti. Vzroki za to so verjetno številni; pomembno je, da ukrepamo.

Pri tem lahko ogromno storijo kulturna združenja in prostovoljska umetniška dejavnost. V sodelovanju in partnerstvu z lokalnimi akterji lahko ustvarijo okvir, znotraj katerega naj imajo prostovoljci možnost za izvajanje dejavnosti, ki umetnost in kulturo približajo ranljivim skupinam.

Dotični projekt poskuša ustvariti ta okvir. Vodilna pri tem je ideja "državljanov, ki pomagajo državljanom". Kulturni vodici-prostovoljci, ki jim podpora nudijo lokalne projektne skupine izvajalcev iz deležniških organizacij, delujejo kot mentorji oziroma vodici, ki končnim uporabnikom pomagajo pri dostopanju do lokalne kulturne in umetniške ponudbe.

Na sosednji strani:
Projekt Kulturni vodici,
Madarska

Ta je raznolika in lahko obsega vse od obiskov umetniških dogodkov, ki jih ustvarjajo profesionalci - sem spadajo na primer obiski gledališč, razstav, koncertov, plesnih nastopov, muzejev in ogledi zbirk dediščine -, pa do aktivnega sodelovanja v prostovoljnih oziroma ljubiteljskih kulturnih dejavnostih, na primer v zborih, gledališčih, glasbenih in plesnih skupinah ali pri branju pravlji.

Projekt gradi na prepričanju, da je prostovoljstvo trajnosten način spodbujanja tovrstnega koristnega udejstvovanja. Pri tem je seveda potrebna podpora partnerjev in deležnikov, med drugim lokalnih oblasti, kulturnih institucij, prostovoljskih ter zdravstvenih in varstvenih organizacij in zavodov.

Evropski kontekst

Tako kot v ostalih državah članicah Evropske unije je eden od glavnih ciljev kulturne politike držav, ki sodelujejo v tem projektu, promocija umetnosti in kulture, pri čemer ciljajo na vključitev celotne populacije. Sčasoma se države soočajo z večnim problemom velikih skupin prebivalstva, ki niso uporabniki kulturnih in umetniških storitev. Ta težnja je še posebej mocna v skupnostih ranljivih skupin.

Številne države, pa tudi Nordijski svet ministrov, zaznavajo, da se je treba za soočenje s tem izzivom obrniti tudi na prostovoljske organizacije in prostovoljce. Za svoj cilj so si zadale promocijo

“Najboljši del projekta je bilo spoznavanje drugih kulturnih vodicev, katerih entuziazem je bil prav krepcilen.”

**Član lokalne partnerske
ekipe, Torfaen,
Zdru eno Kraljestvo**

trajnostne kulture v kontekstu civilne družbe, pri čemer poskušajo uvesti vključujoč in koheziven koncept "državljanov, ki pomagajo državljanom".

Enako sporočilo je v zadnjih petnajstih letih zaznamovalo politike Evropske unije. Memorandum EU o vseživljenjskem učenju, ki ga je Evropska komisija sprejela leta 2000, in usklajena okrožnica Ustvarjanje evropske sfere vseživljenjskega učenja ("Making a European Area of Lifelong Learning a Reality") iz leta 2001, poudarjata, da morajo biti glavni cilji vseživljenjskega učenja doseganje aktivnega državljanstva, socialne vključenosti, kulturne kohezivnosti in osebnostnega razvoja, nudi pa naj tudi sredstva za opolnomočenje in izboljšanje zaposljivosti. Nadalje, Evropska unija je leto 2010 razglasila za leto boja proti revščini in socialni izključenosti, leto 2011 za leto prostovoljstva, leto 2012 za leto aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti, leto 2013 pa za leto državljanov.

Države članice Evropske unije morajo iznajti načine vključevanja civilne družbe v sfero prostovoljskega umetniškega in kulturnega udejstvovanja. Številna kulturna in izobraževalna združenja zagotavljajo možnost izobraževanja za 20 do 30 odstotkov populacije. Prostovoljske umetniške in kulturne dejavnosti so poleg športnih najrazvitejši prostovoljski sektor, hkrati pa tudi sektor, ki se širi najhitreje.

Partnerji

Projektni partnerji imamo skupen cilj, in sicer izboljšanje dostopnosti umetnosti in kulture za vse državljane. Delimo si mnenje, da lahko prostovoljsko umetniško in kulturno udejstvovanje pomembno pripomore v polnejšem in bolj razsvetljenem življenju, hkrati pa so naša ozadja in pristopi različni; s tem smo v projekt vnesli raznolike kompetence, spretnosti, izkušnje in mreže.

Koncept kulturnih vodicev znotraj prostovoljskih umetniških in kulturnih dejavnosti je nov in inovativen. Partnerji nismo imeli evropskega zgleda, ki bi nam lahko pomagal pri naših stremljenjih, zato smo morali skozi multilateralno sodelovanje sami razviti potrebna znanja in metodologije ter pridobiti izkušnje.

Nacionalno združenje kulturnih svetov Danske (Kulturelle Samråd i Danmark - KSD)

KSD je nacionalno združenje prostovoljskih kulturnih svetov; ti so krovne organizacije, ki povezujejo lokalna prostovoljska kulturna združenja. Prostovoljske kulturne svete ima približno 90 od 98 občin; so glas prostovoljskih in ljubiteljskih kulturnih dejavnosti. Sodelujejo z lokalnimi politikami, s tem pa omogočajo slišanost tistemu delu civilne družbe, ki želi sodelovati pri oblikovanju kulturnih politik, ter tako pripomorejo k razvoju lokalne demokracije.

Interfolk, Inštitut za civilno dru bo (IF), Danska

IF je neprofitno zdru enje posameznikov, ki si delijo videnje izobra evanja odraslih. Trud vlagajo v promocijo tovrstne edukacije in kulturno učenje, ki se osredinja na osebno avtonomijo, aktivno dr avljanstvo, socialno vključenost in kulturno kohezijo. Vstopajo v partnerstva z nordijskimi in evropskimi zdru enji iz tega področja, sodelujejo z nevladnimi organizacijami in akterji v sferi prostovoljskih umetniških in kulturnih dejavnosti.

Nacionalni strokovni center za kulturno izobra evanje in ljubiteljsko umetnost (Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst - LKCA)

LKCA je nizozemska organizacija, ki pomaga tistim, ki bi radi pridobili nova znanja iz kulturnega in umetniškega področja ter v tej sferi tudi delovali - tako znotraj izobra evalnega sistema kot onkraj njega. V svoje dejavnosti vključujejo učitelje umetnosti, kulturne koordinatorje in trenerje, izobra evalni kader v kulturnih institucijah, oblikovalce strategij, politike, raziskovalce, ravnatelje šol ter administratorje, ki delajo bodisi v izobra evalnem sektorju bodisi v krovnih ljubiteljskoumetniških organizacijah.

Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD)

JSKD je nacionalni sklad, krovna institucija za vsa področja ljubiteljskega kulturnega in umetniškega ustvarjanja. Ima sektorje za vokalno in instrumentalno glasbo, gledališče in lutke, folkloro, filmsko in video produkcijo, literaturo, likovno umetnost in ples. Njegove glavne naloge so organizacija in izvedba kulturnih dogodkov, priprava seminarjev, delavnic, predavanj in poletnih

taborov, publikacija periodike, priročnikov in ostalega, ter (so)financiranje kulturnih projektov.

Mad arsko ljudsko visokošolsko zdru enje (Magyar Népfőiskolai Társaság - MNT)

MNT je nacionalna nevladna organizacija, specializirana za neformalno izobraževanje odraslih. Je krovna organizacija z več kot sto članicami. Med njenimi glavnimi cilji so promocija središčne pozicije učečega, dvig avtonomije in sposobnosti posameznikov in manjšinskih skupnosti ter naslavljanje problema marginalizacije, kar počno skozi učenje, kulturne dejavnosti in razvoj skupnosti.

Prostovoljske umetnosti (Voluntary Arts - VA)

VA je razvojna agencija, ki v Združenem kraljestvu in na Irskem promovira participacijo v kreativnih kulturnih dejavnostih. Sodeluje s snovalci strategij, lastniki skladov in politiki, da bi izboljšali okolje za vse tiste, ki so dejavni na področju kulture. Prav tako nudi informacije in treninge za tiste, ki so v del prostovoljskega umetniškega sektorja, tj. za preko 300 nacionalnih in regionalnih krovnih teles, v katera so kot člani vključeni lokalni izvajalci.

Na sosednji strani:
*Projekt Kulturni vodici,
Slovenija*

Ključna priporočila

- Izvedba tega evropskega pilotnega projekta je trajala le okoli šest mesecev, kar v nekaterih primerih ni bilo dovolj, da bi se dejavnosti zares vzpostavili. Prihodnja utelešenja Kulturnih vodicev naj premislijo o daljšem izvedbenem obdobju, posebno, če ne bodo temeljila na že uveljavljenih mrežah.
- Najuspešnejše so bile tiste izvedbe Kulturnih vodicev, ki so temeljile na močnih lokalnih ekipah, v katerih so bili predstavniki tako kulturnih kot ostalih organizacij.
- V zgodnji fazi so bile uspešnejše tiste izvedbe, ki so temeljile na že obstoječih lokalnih mrežah prostovoljcev in vzpostavljenem dostopu do končnih uporabnikov iz ranljivih skupin.
- Zgodaj se odločite o lokaciji, temah in skupini končnih uporabnikov, vendar pri tem ne pozabite, da se morajo lokalne skupine in kulturni vodici s tem strinjati.
- Prepustitev odločitve o lokaciji, temah in končnih uporabnikih kulturnim vodcem je lahko plodna, vendar je lahko predstavlja tudi tvežanje, saj vodici zaradi preširoke zastavitve ne morejo sprejeti odločitve.

- Še na začetku zagotovite informacije za kulturne vodice: kakšna je njihova vloga, kakšna zaveza in standard izvedbe se pričakujeta od njih, prav tako pa jih seznanite z mogocimi izvedbenimi preprekami - predstavite jim zdravstvene in varnostne parametre projekta, opozorite jih na morebitne osebne zadržke, seznanite jih z ravnanjem v primeru neljubih dogodkov.
- Upoštevajte, da je pogosto težko uskladiti termine za sestanke, še posebej, če ti niso del posameznikove službe ali če mora na njih potovati.
- Zagotovite pogosto in kakovostno komunikacijo med deležniki, kulturnimi vodici in lokalnimi ekipami. Tako se zavarujete pred izgubo zanimanja za projekt in občutkom, da so nekaj vložili ali vanj.
- Bodite čujeci, da ne bi prišlo do zamenjave plačanih profesionalcev z prostovoljci. Njihove vloge morajo biti komplementarne, ne pa zamenljive.
- Za številne končne uporabnike bo to prva izkušnja kulturne participacije, zato se potrudite, da bo vse potekalo gladko - naj bo uvajanje postopno in povezano z že poznanim.

Pregled posamičnih izvedb

Partnerji so bili zavezani, da ranljivim skupinam omogočijo dostop do umetniških in kulturnih dejavnosti, pri čemer naj mobilizirajo in s treningi usposobijo kulturne vodice-prostovoljce ter oblikujejo lokalne podporne skupine, v katerih so predstavniki dele nižjih organizacij. Vsak partner pa je lahko svobodno izbral način pilotne izvedbe, in sicer je izbral tistega, ki se je zdel v nacionalnem kontekstu najperspektivnejši.

Spodaj je pregled dejavnosti, ki so potekale v posameznih državah.

Zdru eno Kraljestvo

V Združenem kraljestvu je projekt potekal na štirih različnih lokacijah, dveh v Angliji in dveh v Walesu. V Angliji so partnerji izbrali regijo Sveta Helena na severozahodu, na jugovzhodu pa regijo Swale in Medway. V lokalnih partnerskih ekipah so bili predstavniki lokalnih organizacij, pri čemer je bil eden od njih tudi vodja projekta.

Izbrani vali anski regiji sta bili Wrexham na severu in Torfaen na jugu. Čeprav so bili v lokalnih partnerskih ekipah podobno kot v Angliji predstavniki lokalnih organizacij, so vodenje in vsakdanje upravljanje projekta vodili zaposleni pri VA.

“S skupino smo se imeli med projektom krasno. Potovanje je bilo neverjetno in dragoceno: polno spominov, zabave in navdušenja.”

**Kulturni vodici,
Sveta Helena,
Zdru eno Kraljestvo**

Za vse regije je bila sprejeta odločitev, da naj projekt raste organsko, saj so bile takšne elje kulturnih vodicev, ki jim je bila prepuščena odločitev tako o skupinah končnih uporabnikov kot o umetniških in kulturnih izkušnjah, ki naj bodo vključene.

Pa vendar, ker ima regija Swale in Medway bogato navtično kulturo in zgodovino, se je zdelo smotno, da tamkajšnji kulturni vodici širijo zavedanje o pomorskih in navtičnih umetnostih, obrti in dedišcini.

Slovenija

“ Ključni element, ki me je pritegnil k sodelovanju v Kulturnih vodilih, je bilo razumevanje koncepta enakosti v projektu. Če je kultura enako dostopna vsem, to odpira nove poti izražanja in ustvarjalnosti. In po mojem mnenju je to esenca kulture.

Jan Pirnat, kulturni organizator, Zveza kulturnih društev Grosuplje, Slovenija

Pri JSKD so se, da bi zaznali potrebe končnih uporabnikov in prilagodili projektne dejavnosti specifičnim lokalnim okoljem, najprej posvetovali z vodjami regionalnih izpostav in zvez kulturnih društev. Številni med njimi so bili vključeni v podobne dejavnosti za specifične ciljne skupine.

Odziv je bil dober, zato so sestavili sedem lokalnih ekip iz različnih slovenskih regij. Regionalne izpostave in zveze so predlagale potencialne skupine končnih uporabnikov in prostovoljcev, ki bi jih projekt utegnil zanimati.

Po koncu uvodnega seminarja so začele lokalne ekipe snovati program, ki so ga izvajale junija in jeseni. Iz Goriške so prihajale tri ekipe: ena se je osredinila na starostnike, druga na slepe in slabovidne, tretja pa na etnicne manjšine iz območja.

Lokalne ekipe iz Ljubljane in Grosuplja so izbrale nekoliko drugacen pristop: pripravile so serijo gledaliških, filmskih in plesnih delavnic za otroke iz socialno ogro enih dru in in za otroke s posebnimi potrebami, pri cemer so sodelovale z lokalnimi socialnimi slu bami in eno osnovno šolo. Njihovi programi so trajali dlje, koncali pa so se skupaj s šolskim letom.

Velenjska ekipa je izbrala skupino priseljencev in skupaj z njimi pripravila vecer branja poezije v njihovih jezikih.

Nizozemska

LKCA si je prizadevala za raznolikost prispevkov prostovoljcev in pisano sestavo koncnih uporabnikov: ti so prihajali iz vse dr ave in izhajali iz razlicnih socialnih polo ajev. Projekti so potekali v urbanem okro ju Randstada in provinci Gelderland ter v ruralnejših provincah Drenthe in Flevoland.

Med ciljnim skupinami so bili osamljeni starostniki iz ruralnih okolij, starostniki z demenco in posamezniki s te avami v duševnem zdravju. Pri osamljenih starostnikih so se osredinili na koncept receptivne participacije, in sicer so zanje organizirali obiske muzejev, kulturnih arhivov in kavarn, medtem ko so ostale skupine koncnih uporabnikov spodbujali k aktivnemu ustvarjanju v glasbi, gledališču in vizualnih umetnostih.

Na sosednji strani:
*Projekt Kulturni vodici,
Slovenija*

“ Govoril sem z veliko
ljudmi iz razlicnih
prostovoljskih organizacij.
Vsaka od njih dela
drugace in drug od
drugega se lahko ucimo.
Predvsem pa se ne smeš
bati poskusiti: le tako
lahko ugotoviš, kaj
deluje in kaj ne. ”

**Kulturni vodici,
Drenthe, Nizozemska**

“ *Biti vključen v mednarodni projekt skupaj z ljudmi, ki jih ne poznaš, je zanimiva izkušnja.* ”

Clan lokalne partnerske ekipe, Balatonszepezd, Mad arska

Mad arska

Mad arski partnerji so za lokacijo izvedbe projekta izbrali hribovje ob jezeru Balaton. Tu obstajajo mocne kulturne tradicije, na primer kultura vinogradništva, ki je povezana s številnimi kulturnimi in umetniškimi tradicijami.

Po posvetovanju z lokalno izpostavo MNT so izvajalci projekta za rdeco nit izbrali vino in vinogradniško tradicijo. Kar nekaj tamkajšnjih vasi organizira festivale stare kulture, ki jih obišče široka in raznolika publika, od starostnikov do otrok in mladine.

Manjše vasi v regiji so prikrajšane za kulturno in umetniško ponudbo, prav tako v regiji ni dovolj mo nosti za tovrstno

udejstvovanje. Zato je bila za enega od pomembnih ciljev projekta definirana vključitev in mobilizacija lokalnih skupnosti v organizacijo festivala.

V projekt sta bili aktivno vključeni dve vasi, Mindszentka'lla in Szentbe'ka'lla. O očitvi tradicije in organizaciji prve festivalske procesije so razmišljali tudi v skupini vasi iz doline Nivegy, vendar do realizacije zaradi pomanjkanja človeških virov, ki bi sodelovali pri pripravi in izvedbi, ni prišlo.

V eni od vasi se je pojavila pobuda po očitvi moškega pevskega zbora, pri čemer je pomagal glasbeni učitelj. Druga pobuda se je osredinila na zbiranje starih vinogradniških orodij in organizacijo razstave, ki je predstavljala zgodovina festivalov stare kulture.

Danska

Pri KDS so se odločili, da se bodo pri izvedbi projekta osredotocili na otroke iz ranljivih skupin. Raziskava danskega ministrstva za kulturo iz leta 2012 o kulturah navad na Danskem je namreč pokazala, da se otroci iz družin, ki niso vključene v umetniške in kulturne dejavnosti, v te ne bodo vključevali niti kot odrasli.

Ker sta celoten projekt vodili le dve osebi, je bilo pomembno, da se izvaja v dveh krajih, ki nista predalec od glavne pisarne v Kopenhagenu. Prav tako je bilo pomembno, da v teh dveh krajih obstaja neka platforma, zato so za izvedbo od vseh občin, v katerih imajo kulturne svete, izbrali dve, v katerih le-ta dobro delujeta.

“Zame je največja pridobitev, ki mi jo je dal projekt, spoznavanje skupine različnih ljudi.”

**Član lokalne partnerske
ekipe, Mindszentkálla,
Madarska**

Ker so lokalni kulturni svèti krovna organizacija za lokalna kulturna zdru enja, so se izvajalci projekta odločili, da bodo dejavnosti, ki jih ta zdru enja e izvajajo - ta so povezane z umetnostjo in dedišcino - nadaljevali in prilagodili za otroke.

Lokalne partnerske ekipe

“Projekt je izpostavil, kako potrebni so prostovoljci na področju umetnosti. Prevec ljudi meni, da ima premalo izkušenj oziroma znanja o umetnosti za delovanje na tem področju.”

Član lokalne partnerske ekipe, Torfaen, Zdru eno Kraljestvo

Pomemben del ideje o kulturnih vodilih so bile e od začetka lokalne partnerske ekipe. Te naj bodo sestavljene iz predstavnikov lokalne organizacije, v interesu katere je vključitev ranljivih skupin v umetniško in kulturno izkustvo, najsi bodo vzroki za to socialne, zdravstvene ali kulturne narave.

Zgolj z njihovim pristankom na idejo in vero v poslanstvo je namreč mogoče upati, da se bodo posamične izvedbe nadaljevale onkraj tega pilotnega projekta. Zato je pomembno, da so bile lokalne ekipe e od začetka vključene v oblikovanje samega projekta.

Slovenija

JSKD je za lokalne partnerske ekipe organiziral predstavitvene sestance z organizacijami, ki delajo z ranljivimi skupinami, da bi se pogovorili o možnosti sodelovanja.

Vsaka lokalna partnerska ekipa je bila v temelju sestavljena iz kulturnega organizatorja in dveh ali treh prostovoljcev. V ekipi so bili tudi predstavniki organizacije, ki je e prej delala s ciljno

LOCAL HISTORY

UNVEIL
THE HISTORY
OF YOUR FAVOURITE
HAUNTS

THE COMEDY TRUST
PRESENTS...

THE COMEDY TRUST
PRESENTS...

STAND UP
TO
SIGMA

STAND UP
TO
SIGMA

CULTURE
GUIDES

Comedy to tackle
health stigma
discrimination

Na sosednji strani:

*Projekt Kulturni vodici,
Sveta Helena, Zdru eno
Kraljestvo*

skupino, na primer dnevnega mladinskega centra, šole za otroke s posebnimi potrebami, doma za starostnike, društva slepih in slabovidnih ter psihiatricne bolnišnice.

Število srečanj je bilo različno: za pripravo in izvedbo delavnic je bilo potrebno veliko več sestankov kot za organizacijo enkratnega dogodka ali obiska razstave.

Nizozemska

V LKCA so organizirali predstavitveni sestanek z organizacijami, ki so izrazile zanimanje za projekt, in umetniki, ki so e delali na področju prostovoljstva in kulturne participacije ranljivih skupin. Takojšnji izkupicek tega sestanka je bila pridobitev treh projektnih partnerjev, kasneje, ko so se odprle nove možnosti in ko je postalo jasno, da projekt potrebuje več izvajalcev, pa sta se pridru ila še dva partnerja.

Precej časa so v LKCA iskali organizacijo, ki bi hotela začeti projekt s poljskimi delovnimi migranti, al pa so bili pri tem neuspešni.

V lokalnih partnerskih ekipah so bili predstavniki dveh lokalnih art centrov, zdravstvene organizacije, dnevnega centra za ljudi s te avami v duševnem zdravju in organizacije, ki je delovala kot predstavnik treh lokalnih muzejev tiste province. Lokalne ekipe so se srečale od tri- do sedemkrat.

“ Delo s prostovoljci mi je bilo v navdih, pomagalo pa mi je tudi pri pribli evanju koncnim uporabnikom. Dobil sem tudi novo dru bo: prostovoljci so postali moji prijatelji. ”

Član lokalne partnerske ekipe, Nizozemska

Mad arska

Preden so se odpravili na teren, so v MNT organizirali sestanek s sodelavci iz 15 naselij, s katerimi so v preteklosti e sodelovali. To je bil prvi pogovor o ciljih in metodah dela. Sodelavci so opisali stanje kulturnih in umetniških dejavnosti v skupnostih ter skušali določiti, kje in kako bi lahko te dejavnosti razvijali in koga bi lahko v njih vključili. Prav tako so premislili, koliko vedo o starih lokalnih tradicijah v povezavi s festivali.

V projekt je vstopilo sedem vasi. Lokalne partnerske ekipe so bile sestavljene iz ljudi, ki igrajo pomembno vlogo v lokalnem skupnostnem kulturnem ivljenju: vodje umetniških skupin, vodje in osebje kulturnih centrov, predstavnike lokalne samouprave, upane, vodje lokalnih nevladnih organizacij, javnosti prepoznavne dr avljane, podjetnike in ostale posameznike.

MNT se je pri izvedbi zanesla na anga ma tistih lokalnih prebivalcev, ki so dobro poznali ciljane vasi in tradicijo festivalov stare kulture v balatonskem hribovju. Nekateri med njimi so tudi sodelovali na festivalih. MNT so priskrbeli dostop do informacij o posameznikih, organizacijah in institucijah, ki bi morebiti elili vstopiti v partnerstvo. Projektna ekipa se je najprej v 15 vaseh srečala s ključnimi osebami. V pogovoru o izkušnjah iz prejšnjih festivalov stare kulture se je izkristaliziralo, katere vasi bi bilo najucinkoviteje vključiti: kje je bilo lokalno okolje najbolj podporno ter kakšne umetniške in kulturne dejavnosti so e bile vzpostavljene.

“Nisem se zavedal, da je veliko dela, ki ga opravi, prostovoljnega.”

Član lokalne partnerske ekipe, Balatonszepezd, Mad arska

Dejavnike, ki so vplivali na izbiro članov lokalnih partnerskih ekip, lahko strnemo v naslednja vprašanja: Katero okolje je najbolj podporno in kakšen so njihove prakse pridobivanja sredstev? Kateri kulturni in umetniški programi so e na voljo? Katere neprofesionalne umetniške skupine bi lahko prispevale k projektu? Kdo so najboljši organizatorji in kaj so njihove naloge? Kdo ima vodstvene sposobnosti, komu sledijo njegovi sosede in prijatelji? Kdo proizvaja najboljše vino in ga je pripravljen deliti za pokušine? Kateri prigrizki so primeri za pokušine in kdo jih lahko pripravi? Kdo ima dostop do konjenikov, ki bi naredili procesijo bolj spektakularno? Kdo lahko najbolje organizira večerjo in ples? Kdo se še vedno spomni starih rekov in pesmi ter jih lahko dobro predstavi?

Danska

Za danske partnerje je bila organizacija dveh lokalnih ekip precej preprosta, saj so izhajali iz e obstoječih kulturnih svètov, ki so prevzeli to vlogo. Projektna ekipa, v kateri so bile tri oziroma štiri osebe, se je srečevala nekajkrat tedensko in brez posredovanja projektnih mened erjev organizirala vecino projekta.

Zdru eno Kraljestvo

Lokalne projektne ekipe so v Zdru enem kraljestvu sestavljale osebe iz ustrežajocih organizacij, ki se ukvarjajo z umetnostjo in kulturo in so usidrane v lokalne skupnosti. Ekipe so pripomogle k

lokalizaciji projekta in zagotovile podporo za kulturne vodice-prostovoljce. V ekipah so bili predstavniki kulturnih združenj iz lokalnih vlad, galerije in gledališča, dobrodelne organizacije iz področja duševnega zdravja, organizacije starostnikov in mreža knjižnic.

Lokalne partnerske ekipe so imele na začetku izdelane ideje o rdeči niti izvedbe. Scasoma pa se je na sestankih razkrilo, da mora biti le-ta skladna z izkušnjami in željami kulturnih vodicev-prostovoljcev.

“Na začetku nisem vedel, kaj lahko pričakujem; izkušnja je bila dragocena in bi jo priporočal vsakomur.”

Kulturni vodič, Sveta Helena, Združenje Kraljestvo

Na sosednji strani:
Kulturni vodici, Slovenija

Pridobivanje kulturnih vodicev-prostovoljcev

V projektu ni bilo vnaprej določeno, kako naj posamezni partnerji pridobijo prostovoljce. S tem se je odprla možnost, da vsak partner razvije za svojo državo najprimernejši pristop.

Nizozemska

Na Nizozemskem so vse prostovoljce pridobili lokalni partnerji. Lep preobrat se je zgodil v primeru skupine uporabnikov s te avami v duševnem zdravju: udeleženci projekta so k sodelovanju spodbudili druge uporabnike dnevnega centra in tako iz končnih uporabnikov sami postali kulturni vodici-prostovoljci.

Madarska

V navadi je, da tako stari kot mladi sodelujejo pri pripravi festivalov stare kulture, zato je bilo v madarskem primeru pridobivanje prostovoljcev relativno preprosto. Znanci, prijatelji, sosedje in družine se medsebojno spodbujajo, prav tako pa k sodelovanju pritegnejo tiste, ki so se iz vasi preselili drugam. Za večino je prispevanje k dogodkom festivala stare kulture nekaj prestižnega.

Izvajalci so se s ključnimi organizatorji in njihovimi pomočniki posvetovali o tem, kdo bi bili najprimernejši prostovoljci, ki bi lahko

spro ili učinek sne ne kepe. Nekateri so zagotovili transport, drugi so ponudili vino (gre tudi za neke vrste tekmovanje med vinogradniki), gospodinje pa so pripravile ustrezajoče prigrizke in slaščice. Naloga kulturnih vodicev-prostovoljcev je bila, da so na nastope pripravili umetniške skupine in povabili performerje.

Danska

Pridobivanje prostovoljcev je bilo na Danskem opravljeno e predhodno, saj sta bili članici lokalnih kulturnih svetov v izbranih občinah lokalni kulturni zdru enji s svojim članstvom. Tako je bila potrebna zgolj njihova potrditev sodelovanja v projektu kot ponudnikov kulturnih vsebin.

Zdru eno Kraljestvo

Pri VA so sprejeli odločitev, da bodo poskušali uporabiti različne metode pridobivanja kulturnih vodicev-prostovoljcev, da bi videli, katera je najuspešnejša.

V regiji Swale in Medway je lokalna partnerska ekipa organizirala rekrutacijski dogodek. Projekt Kulturni vodici so najprej predstavili v regionalnem časopisju in na spletnih straneh, opravili pa so tudi intervju na lokalni radijski postaji. To je pritegnilo udele ence kasnejšega dogodka, ki so bili stari vse od šest do 80 let. Na njem so peli mornarske pesmi, si pripovedovali zgodbe, slikali na ploščice, nekaj pa je bilo tudi performativne umetnosti.

“Menim, da nas čaka še veliko dela s spreminjanjem miselnosti tistih, ki menijo, da ne morejo prispevati k umetnosti, ker naj bi imeli premalo izkušenj. Da bi organizacija uspela in delovala trajnostno, so potrebni različni ljudje z različnimi izkušenjskimi veščinami in profesionalnim znanjem.”

Clan lokalne partnerske ekipe, Torfaen, Združeno Kraljestvo

Prostovoljci iz Svete Helene so bili to že prej, in sicer v okviru dejavnosti organizacij, ki so sestavljale lokalno partnersko ekipo.

V Torfaenu so se odločili, da bo pridobivanje prostovoljcev zelo odprto. K sodelovanju so pozivali preko plakatov, objav na prostovoljskih spletnih straneh, na zaposlitvenih spletnih straneh in preko elektronskih sporočil skupin z ustrežajocim profilom. Ta pristop se je izkazal za precej šibkega, kljub temu pa so na koncu le pridobili tri prostovoljce, in sicer iz lokalne univerze in preko neke spletne strani.

V Wrexhamu je lokalna partnerska ekipa za prostovoljce predlagala posameznike iz svojih mrež, ki bi jih projekt utegnil zanimati in ki so imeli dovolj veščin in izkušenj, da bi postali kulturni vodici.

Slovenija

V Sloveniji je pridobivanje prostovoljcev potekalo preko lokalnih partnerskih ekip, ki so videli v projektu priložnost za splošen dvig števila prostovoljcev. Prostovoljci v projektu so bili večinoma precej mladi. K temu je gotovo pripomogla visoka stopnja brezposelnosti, še posebej na področju kulture; posledično so nekateri prostovoljci v projektu sodelovali, da bi dvignili svojo zaposljivost.

V primeru dela s starostniki so imeli pri JSKD lepo izkušnjo starejših prostovoljcev, ljubiteljev umetnosti, ki so k sodelovanju v programu pritegnili tudi druge starejše.

Pilotni seminarji in drugi treningi

V projektu Kulturni vodici je bilo predvideno, da mora vsak partner za novo pridobljene prostovoljce in lokalne partnerske ekipe pripraviti dvodnevni rezidencni seminar. Na njem so se udeleenci seznanili z obveznostmi ter na podlagi pogovorov in premislekov začeli z načrtovanjem dejavnosti.

Mad arska

Naslov madarskega pilotnega seminarja je bil "Za dvig ravni spoštovanja do vina in razvoj festivalov stare kulture - primeri dobrih praks". Seminarja se je udeležilo dvajset predstavnikov iz sedmih vasi. Med njimi so bili upani, umetniške vodje, profesionalni kader s področja kulture, organizatorji in prostovoljci.

Etnograf je udeležencem predstavil vinogradniške navade in tradicije iz balatonskega hribovja. Predstavil je primere iz vasi Balatonakali, Mindszentka'lla in Szentbe'ka'lla, prav tako pa so si udeleženci ogledali nekaj filmov. Eden od primerov je bila tudi vas Zánka, kjer med festivali ulice krasijo starodavne gledališke lutke.

Udeleženci so dobili informacije o tem, kako naj bi potekale priprave na in izvedba festivala, poseben poudarek pa je bil namenjen vključevanju lokalnih skupnosti. Poleg organizacijskih vidikov smo se dotaknili tudi vprašanja umetniških nastopov ter starodavnih rekov, poezije in pesmi. Te smo zbrali ter ponudili na

Na sosednji strani:
*Kulturni vodici, Torfaen,
Zdrueno Kraljestvo*

Images broadcast at bbc.co.uk/liverpool

RADIO

95.8 FM

bbc.co.uk

CULTURAL
GUIDES

CULTURAL
GUIDES

NON-

Hello, my name is
a friendly guide
take my place

uporabo vsem udeležencem, ki so bili povabljeni tudi k bogatenju seznama.

Ob predstavitev organizatorjev festivalov stare kulture se je porodila ideja o izdelavi publikacije s praktičnimi nasveti za organizatorje festivalov. Namen tega vodica je bil po eni strani ponuditi primere dobrih praks, po drugi pa naj bi sluil kot praktično organizacijsko orodje, saj so tri vinogradniške vasi nameravale zaceti s pripravo procesije. Vodic je bil, kot so izpostavile lokalne partnerske ekipe, koristno orodje tudi pri nadaljnjem delovanju.

Danska

Bodoci kulturni vodici na Danskem so bili s projektom seznanjeni na posebej organiziranem sestanku. Poleg tega so se sestali še nekajkrat, da bi se predstavniki lokalnih svetov in kulturni vodici pogovarjali o dejavnostih: ker so bili kulturni vodici tudi izvajalci teh dejavnosti, je bilo na sestankih največ pozornosti namenjeno prav njim.

Poleg tega sta bila izvedena tudi krajši in daljši seminar, na katerem so se kulturni vodici učili komunikacije z otroci, prepoznavanja njihovih pričakovanj in razvijanja odnosa med učitelji in kulturnimi vodici.

Zdru eno Kraljestvo

“Smo šele na začetku, a menim, da bomo v prihodnosti pripravljeni na sprejem več in različnih pripadnikov ranljivih skupin.”

**Kulturni vodici,
Drenthe, Nizozemska**

Pilotni seminar britanskih partnerjev je potekal v obliki dvodnevnega orientacijskega srečanja junija 2014 v Birminghamu. Med enajstimi udeleženci so bile lokalne partnerske ekipe in kulturni vodici-prostovoljci iz Anglije in Walesa.

Prvi dan je bil namenjen izvajalcem in članom lokalnih partnerskih ekip, ki so povzeli idejo projekta, ocenili proces pridobivanja prostovoljcev in se pogovorili o vlogi lokalnih partnerskih ekip. Naslednji dan so se pridružil kulturni vodici-prostovoljci in skupaj so se udeleženci pogovorili o pričakovanjih, ki jih imajo od prostovoljskega dela v sferi umetnosti, o načinu pristopa do potencialnih končnih uporabnikov ter o doseganju in diseminaciji rezultatov.

Dodatne možnosti za pridobivanje veščin so bile zagotovljene preko organizacije "hitrih zmenkov" v Sveti Heleni, na katerih so se Kulturni vodici-prostovoljci srečali s skupinami končnih uporabnikov. VA je v regiji Swale in Medway organizirala trening menedžmenta prostovoljstva za lokalne ekipe, da bi jim predala potrebno znanje s področja, vključno z urejanjem ustrezne dokumentacije.

VA je prav tako uspela pridobiti dodatna sredstva za treninge iz področja premagovanja ovir pri doseganju participacije in mapiranja kreativnih dejavnosti neke regije. Pridobivanje teh veščin je koristilo tudi kulturnim vodcem.

Slovenija

Pri JSKD so zastavili ambiciozen program pilotnega seminarja, ki je potekal na dveh ravneh. Prvi del seminarja je bil namenjen vsem udeležencem, v drugem delu pa so se ti razdelili na skupino organizatorjev in skupino prostovoljcev.

Seminarja, ki je potekal marca 2014 v Kobaridu na Goriškem, se je udeležilo 18 oseb. Program je bil zastavljen kakovostno: iz predavanj različnih strokovnjakov, ki so udeležence seznanili s pravnimi vidiki prostovoljstva in taktikami odnosa z javnostmi, ki naj popularizirajo prostovoljstvo; iz spoznavanja s teoretskimi in praktičnimi osnovami metode DIE ("Drama in Education"); ter iz predstavitve primerov dobrih prostovoljskih praks, npr. pri delu z mladimi, brezdomnimi, zaporniki, starostniki.

Udeleženci seminarja so prejeli tudi materiale, ki so jim koristili pri prihodnjih dejavnostih. Dvodnevna rezidenca jim je odprla možnost za spoznavanje ter izmenjavo mnenj in praktičnih izkušenj.

Nizozemska

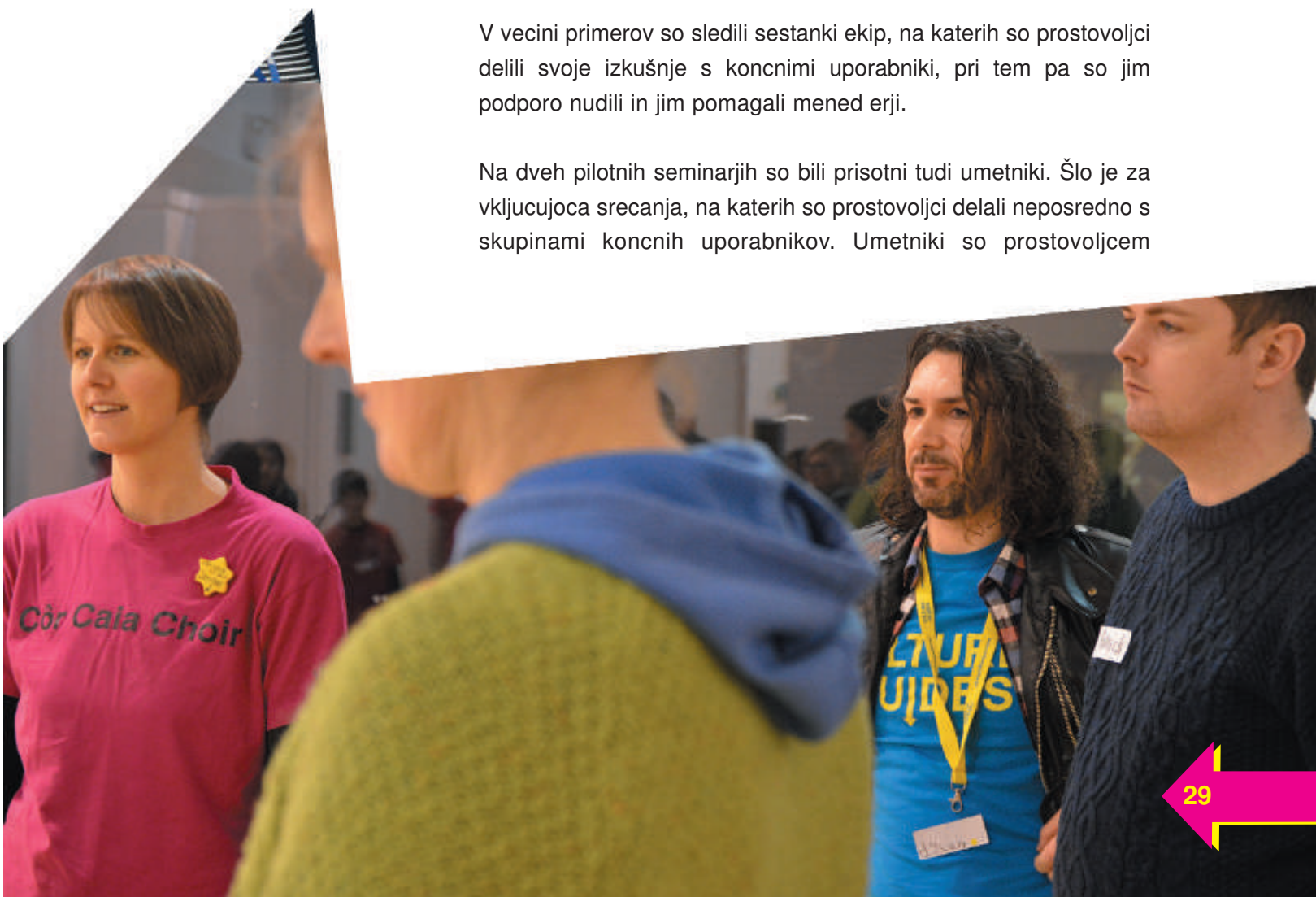
Treningi LKCA, prilagojeni potrebam lokalnih partnerskih ekip, so potekali na štirih različnih lokacijah. Vsaka lokacija je gostila po dve skupini z istimi nalogami.

Na sosednji strani:
*Projekt Kulturni vodici,
Wrexham, Združeno
Kraljestvo*

Seminarji so odpirali naslednje teme: etika in okoliščine delovanja prostovoljcev na Nizozemskem, načini naslavljanja končnih uporabnikov iz ranljivih skupin, razumevanje lokalnih mrež kot mostov do končnih uporabnikov, umetnost in kultura kot sredstva za povečanje vključenosti v skupnost. Prav tako so se udeleženci pogovarjali o načrtih za izvedbo projekta.

V večini primerov so sledili sestanki ekip, na katerih so prostovoljci delili svoje izkušnje s končnimi uporabniki, pri tem pa so jim podporo nudili in jim pomagali menedžerji.

Na dveh pilotnih seminarjih so bili prisotni tudi umetniki. Šlo je za vključujoča srečanja, na katerih so prostovoljci delali neposredno s skupinami končnih uporabnikov. Umetniki so prostovoljcem

pomagali na dveh ravneh: skupaj z njimi so poiskali za izbrano skupino končnih uporabnikov primerne umetniške izraze; prostovoljce so naučili, kaj početi in česa ne pri delu z ljudmi s te avami v duševnem zdravju in demenco. Prostovoljci so ocenili, da jim je sodelovanje z umetniki pomagalo na obeh ravneh.

Mened ment in podpora kulturnim vodcem-prostovoljcem

Po izboru prostovoljcev in izvedbi pilotnih seminarjev so upravljske in podporne funkcije v projektu prevzele bodisi partnerske organizacije, ki so jih podprle lokalne partnerske ekipe, bodisi eden ali več članov lokalne partnerske ekipe.

Danska

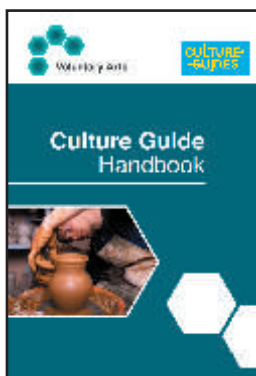
Na Danskem so bile lokalne partnerske ekipe (kulturni svèti) v dnevnem stiku s kulturnimi vodici-prostovoljci, ki so bili pri svojem delu zelo avtonomni. KSD je bil v rednem stiku s projektno ekipo, ne pa tudi neposredno s kulturnimi vodici.

Zdru eno Kraljestvo

V Zdru enem kraljestvu je bil stil upravljanja pri angleških drugacen kot pri vali anskih izvedbah. V Angliji je vsakodnevne upravljske

naloge za kulturne vodice-prostovoljce prevzela vodilna organizacija znotraj lokalne partnerske ekipe, ki je o dogajanju redno poročala VA.

V Walesu se je VA angažirala konkretnije: glavni mentor in podpora kulturnim vodcem-prostovoljcem je bil član osebja VA, ki je bil z vodici v tedenskem stiku, najsi bo preko sestankov, elektronske pošte ali telefonskega pogovora. Ta pristop se je izkazal za napornejšega, vendar daje upanje, da bodo valški kulturni vodici z VA sodelovali tudi v prihodnosti, medtem ko je najverjetneje, da bodo angleški prostovoljci, če bodo z dejavnostmi nadaljevali, to počeli neodvisno.

Priročnik za kulturne vodice-prostovoljce, ki ga je pripravila VA, Združeno Kraljestvo

VA je izdala priročnik za prostovoljce, s katerim je prostovoljcem nudila še dodatno podporo. V brošuri so bile osnovne informacije o VA in projektu Kulturni vodici, opis pričakovanj do njih (zavezanost k projektu, profesionalen odnos itd.) ter kaj lahko od projekta pričakujejo sami.

Brošura je prav tako vsebovala določene informacije o dilemah, ki so se pojavile na orientacijskem oz. pilotnem seminarju v Birminghamu: o sprejetju obstoječih prostovoljskih politik VA, o vračilu stroškov, ki nastanejo pri prostovoljskem delu, o izvedbi potovanj, o zagotavljanju zdravega in varnega delovnega okolja, o monosti osebnih zadržkov, ki se pojavijo ob delu, o nacelu zaupnosti, ki mu je treba slediti, o obveznosti potrdila o nekaznovanosti, o zaščiti podatkov, o zavarovanju in o ravnanju v

primeru prito b. V brošuri je bil tudi opis vloge kulturnega vodica-prostovoljca, v katerem je bilo jasno pojasnjeno, kaj se pričakuje od njih.

Slovenija

“*Odzivi so bili zelo dobri. Name je najmočnejši vtis naredilo medgeneracijsko sodelovanje - otroci so ustvarjali skupaj s starši oziroma starimi starši.*”

Petra Paravan,
kulturna vodica,
Nova Gorica, Slovenija

V Sloveniji so večino upravljalških nalog prevzeli kulturni organizatorji, ki so bili del lokalnih partnerskih ekip.

Pred in po koncu pilotnega seminarja so bili organizirani sestanki, na katerem so bili organizatorji spodbujeni h gradnji mreže, prevzeli pa naj bi tudi vlogo motivatorja v lokalnih partnerskih ekipah, ki so bile oblikovane kasneje. Posebno uspešno in pozitivno je bilo srečanje v zgodnji jeseni 2014: do takrat so se nekateri projekti začeli, zato so lahko izvajalci svoje izkušnje in rezultate delili s tistimi, ki so z dejavnostmi šele začeli.

JSKD je preko elektronske pošte in telefonskih pogovorov ves čas ostal v stiku s kulturnimi organizatorji in kulturnimi vodici, saj je bil to najlažji način reševanja nekaterih specifičnih in delikatnih vprašanj.

Nizozemska

Na sosednji strani:
Projekt Kulturni vodici,
Balatonszepezd,
Madarska

LKCA je bila močno vpletena v vse pilotne seminarje za prostovoljce. Seminarji z umetniki so trajali po nekaj dni, na njih pa je bil vedno prisoten tudi nekdo iz LKCA. Organizacija je stike, ki so

se vzpostavili med seminarji, vzdr evala preko elektronske pošte in telefonskih pogovorov.

Mad arska

Kulturnim vodcem na Mad arskem so pri izvedbi dejavnosti upravljalso podporo nudili organizatorji festivalov stare kulture, ki so oblikovali lokalne partnerske ekipe.

MNT je tako kot britanski partner izdal publikacijo, namenjeno kulturnim vodcem. Brošura je poleg prakticnih informacij v zvezi s prostovoljskim delom nudila tudi zgodovinski vpogled in osnovne informacije o festivalih stare kulture ter prakticne nasvete o njihovi organizaciji. Prva verzija publikacije je bila predstavljena na pilotnem seminarju in udele enci so imeli mo nost predlagati izboljšave.

Vzpostavljanje stika s koncnimi uporabniki

Partnerji so za vzpostavitev stika s koncnimi uporabniki, ki imajo sicer kot pripadniki ranljivih skupin ote en dostop do kulturnih dejavnosti, uporabili razlicna sredstva. Pogosto so bile skupine koncnih uporabnikov sestavljene iz uporabnikov storitev organizacij, ki so bile sestavni del lokalne partnerske ekipe.

Zdru eno Kraljestvo

V Zdru enem kraljestvu so bile metode vzpostavljanja stika s koncnimi porabniki razlicne in odvisne od zanimanja samih kulturnih vodicev, prav tako pa tudi od sestave lokalne partnerske ekipe. Na primer, lokalna partnerska ekipa iz Svete Helene je bila sestavljena iz predstavnikov številnih zdravstvenih organizacij s skupinami uporabnikov, ki so eleli sodelovati v kulturnih dejavnostih, a te mo nosti zaradi svoje oviranosti do takrat niso imeli. To je kulturnim vodcem omogocalo, da so z dejavnostmi zaceli relativno hitro.

“Na podlagi odzivov, ki smo jih dobili od nekaterih udele encev, se mi zdi, da so bila moja pricakovanja prese ena. Po prvem dogodku se je udele ba povecala, saj so se ljudje znebili strahu.”

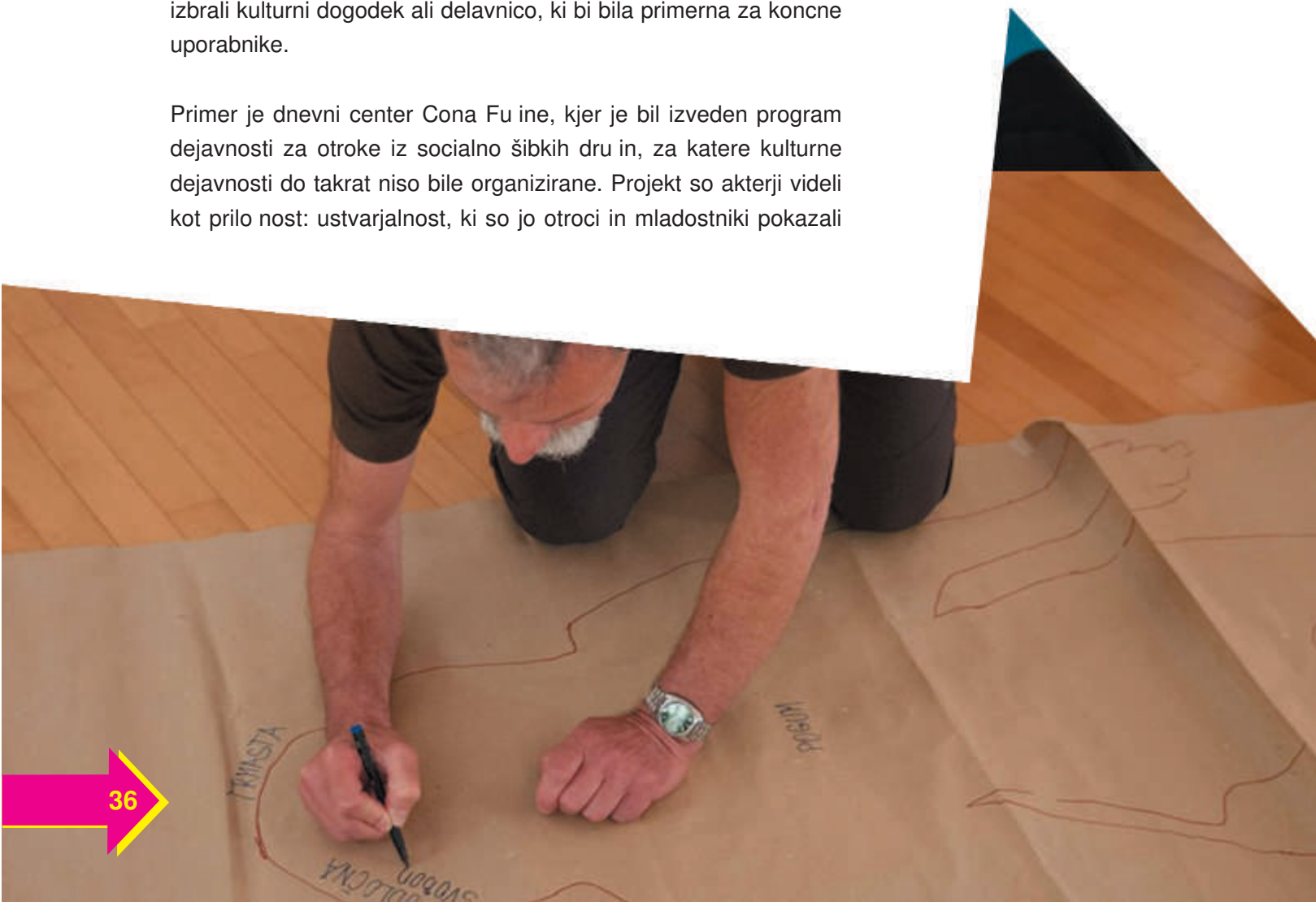
**Kulturni vodici,
Sveta Helena,
Zdru eno Kraljestvo**

Lokalni partnerski ekipi iz obeh vali anskih regij sta bili v veliki meri sestavljeni iz predstavnikov kulturnih institucij: oddelkov za kulturo lokalnih vlad, umetniških prizorišč, gledališč, galerij itd. Odlocitev o izboru skupine koncnih uporabnikov - nobena od potencialnih skupin ni izstopala - je bila prepuščena kulturnim vodcem, ki naj bi sami našli in pristopili k skupini iz svojega okolja. Kulturni vodci v Wrexhamu je e prej delal v lokalni dobrodelni ustanovi s podrocja duševnega zdravja, tako da je svojo skupino koncnih uporabnikov našel tam. Ostali niso natancno vedeli, s kom bi radi delali, kar je upocasnilo zacetek projekta v teh regijah. Oglaševanje preko plakatov in letakov, ki so na javnih mestih kot so zdravstveni domovi in knji nice pozivali ljudi k udele bi, je imelo le omejen uspeh.

Slovenija

Vecino skupin koncnih uporabnikov v Sloveniji je bila izbrana na podlagi prej izra ene elje po kulturnem udejstvovanju. V nekaterih primerih je kulturna organizacija, ki je bila del loklane partnerske ekipe, projekt predstavila drugim lokalnim institucijam in skupaj so izbrali kulturni dogodek ali delavnico, ki bi bila primerna za koncne uporabnike.

Primer je dnevni center Cona Fu ine, kjer je bil izveden program dejavnosti za otroke iz socialno šibkih dru in, za katere kulturne dejavnosti do takrat niso bile organizirane. Projekt so akterji videli kot prilo nost: ustvarjalnost, ki so jo otroci in mladostniki pokazali

na gledaliških, plesnih in filmskih delavnicah, je namrec spodbudila (samo-)refleksijo in ustvarjalno razmišljanje. Umetnost je bila uporabljena kot orodje za dvig zavedanja o lastni identiteti, s čimer so udeleenci aktivneje pristopili k razumevanju in interpretaciji izkušenj iz domačega okolja. Enako je veljalo za otroke s posebnimi potrebami, ki so obiskovali gledališke delavnice v sklopu prostocasnih šolskih dejavnosti.

Nizozemska

Vecina ranljivih skupin, ki so bile kot končne uporabnice izbrane na Nizozemskem, je bila ciljna skupina LKCA. Nove ciljne skupine, izbrane za projekt, so bili delovni migranti in skupine ljudi s težavami v duševnem zdravju.

Namesto da bi najprej vzpostavili neposreden stik s skupinami končnih uporabnikov, so v LKCA ubrali drugačen pristop: najprej so se obrnili na partnerje, ki so sodelovali z ranljivimi skupinami, četudi pri tem niso posegali po kulturnih dejavnostih. Pri izboru primernih kulturnih dejavnosti smo izhajali iz izkušnje, da umetnost spodbuja domišljijo in povečuje dobrobit posameznikov iz ranljivih skupin, kar jih povratno spodbudi k vključevanju v civilno družbo.

Nekatere skupine so potrebovale natančno definiran cilj, za doseg katerega delajo. Skupina posameznikov s težavami v duševnem zdravju je bila na primer navdušena nad idejo dolgotrajnejšega dela, ki bi se končalo z javno predstavitvijo in festivalom.

Na sosednji strani:
Pilotni seminar Kulturnih
vodicev, Slovenija

Mad arska

Končni uporabnik na Mad arskem je bilo občinstvo na festivalih stare kulture; ti so potekali na območjih, kjer so mo nosti za kulturno udejstvovanje majhne. MNT je za izvedbo projekta iskala vasi, kjer je največji del občinstva predstavljalo lokalno prebivalstvo, festival so organizirali člani lokalnih skupnosti, prednost se je namesto profesionalnim dajala ljubiteljskim kulturnim in umetniškim dejavnostim. Izvajalci so razumeli dinamiko prostora, v katerem participacija ne more biti dose ena prek vsiljevanja kulture.

Klasična festivalska praznovanja so privlačna. Zbere se pisana mno ica, ljudje k sebi vabijo goste, na ulicah se skupaj s kakovostnimi lokalnimi vini za poskušino ponujajo slastne jestvine. Najpomembnejši vidik tega dogajanja so občutek bli ine ter izkustvo in jaganje lokalne identitete in ponosa, utemeljenega na tradiciji.

Kulturne in umetniške dejavnosti povezujejo skupnosti, učinek pa je še večji, če nastopajo lokalni prebivalci. Ena od takšnih iniciativ je bila o ivitev moškega pevskega zbora: člani zbora so globoko spoštovani in njihovemu sodelovanju na festivalu se je pripisovalo veliko vrednost. Včasih se kdo dogajanju pridru i spontano, vendar vecina potrebuje spodbudo ljudi kot so kulturni vodici.

Danska

“Dobili sva vabilo od kulturnega organizatorja iz ZKD Grosuplje, ki naju je seznanil s projektom Kulturni vodici. To je bila priložnost za predstavitev našega odrskega dela širšemu občinstvu; otroci s posebnimi potrebami so lahko izkusili gledališče in odrske deske, s tem pa razvijali svoje veščine in domišljijo. To je tudi odprlo pot k novemu pristopu do otrok s posebnimi potrebami: pot, na kateri vidimo njihove dobre lastnosti in tako premaknemo košček v mozaiku predsodkov, strahu ter omejitev in preprek raznolikosti.”

Anja Svetin in Brigita Škulj, osnovnošolski učiteljici na šoli za otroke s posebnimi potrebami OŠ Brinje Grosuplje, Slovenija

V KSD so se odločili, da bodo svoje delo osredotocili na otroke iz ranljivih skupin. Raziskava o kulturnih navadah na Danskem, ki jo je leta 2012 izvedlo Ministrstvo za kulturo, je namrec pokazala, da se otroci iz dru in, v katerih ni kulturnega in umetniškega udejstvovanja, v tovrstne dejavnosti ne bodo vključili niti ko odrastejo. Izbor otrok in mladostnikov kot skupine končnih uporabnikov je bila logična posledica.

Socasno se je pripravljala reforma osnovnega šolstva, kjer je bilo za enega od ciljev doloceno mocnejše povezovanje med šolami in lokalno skupnostjo, med drugim z zdru enji s področja ljubiteljske in prostovoljske umetnosti in kulture. Tako je bilo precej preprosto k sodelovanju pritegniti šole.

KSD je skupino končnih uporabnikov najprej nameravala oblikovati tako, da bi iz vsakega razreda izbrala po nekaj otrok iz ranljivih skupin. To se je pokazalo za te ko izvedljivo, zato so se odločili za delo s celimi razredi, ceprav so se nekateri otroci - vendar vseeno nepricakovano nizko število - zunaj šole e kulturno udejstvovali.

Potek dejavnosti kulturnih vodicev

Dejavnosti, izvedene v projektu, lahko razdelimo na aktivne in receptivne; primer aktivnih sta udeležba na delavnicah ali sodelovanje v nastopu, primer receptivnih pa obisk galerije ali ogled predstave profesionalnih ustvarjalcev. Dejavnosti so bile izbrane glede na primernost za skupino končnih uporabnikov in lokalno ponudbo umetniških dejavnosti.

Slovenija

V Sloveniji so bile izvedene naslednje dejavnosti:

- Starostniki iz idrijskega doma starejših občanov so obiskali fotografsko razstavo o starem mestnem jedru in si pripovedovali zgodbe o življenju v tem času.
- Skupina slepih in slabovidnih je sodelovala v likovni delavnici pod vodstvom Stanke Golob, na kateri so ustvarjali podobe iz peska in različnih granulatov. Prav tako so obiskali razstavo v Tolminu, kjer jim je bilo dovoljeno dotikanje slik, kar je bila za njih povsem nova izkušnja.
- Otroci in mladostniki iz ranljivih in priseljenjskih dručin, ki sicer prihajajo v center CONA (Center otrok, najstnikov in aktivistov), se je udeležila serije različnih umetniških tecajev (gledališče, film, ples itd.). Kratek film, ki so ga udeleženci delavnic posneli sami, je rezultat dviga samozavedanja in senzibilnosti za okolje, izrazenega skozi artisticno ustvarjalnost.

Na sosednji strani:

*Majica in trak z logotipom
Kulturnih vodicev,
Združenje Kraljestvo*

CULTURE
GUIDES

www.cultureguides.eu

CULTURE
GUIDES

www.cultureguides.eu

CULTURE
GUIDES

- Otroci s posebnimi potrebami so se udele ili gledaliških delavnic in nastopov. Delavnice so potekale v okviru šolskega programa ter v sodelovanju z kulturnimi organizatorji Zveze kulturnih društev Grosuplje.
- Skupina končnih uporabnikov, s katero je na gradu Kromberg delala ekipa iz Nove Gorice, je bila dejavna v folklornih dejavnostih, prav tako pa je pripravila tecaj slikarstva, ki se je zaključil z razstavo. Ta je pritegnila številne obiskovalce, ki se kulturnih dogodkov praviloma ne udele ujejo.
- V Velenju je bil organiziran pesniški večer. Lokalni prebivalci, ki prihajajo iz različnih držav (ali pa so potomci priseljencev, ki še govorijo jezik staršev), so bili povabljeni k branju poezije v svojem jeziku. Za večino njih je bila to zanimiva izkušnja, saj niso umetniki in niso vešči nastopanja. Prireditev je potekala v muzeju rudarstva, in sicer 3. decembra, na rojstni dan Franceta Prešerna.

“Osupnila sta me navdušenje in čustvena reakcija menedžerke naše ciljne skupine (kasneje sem izvedel, da je menedžerka osmih institucij). Prvic se je namreč zgodilo, da je kulturna organizacija ponudila program za njihove skupine. To je bilo onkraj njihovih pričakovanj.”

**Kulturni vodici,
Drenthe, Nizozemska**

Nizozemska

Na Nizozemskem so bile izvedene naslednje dejavnosti:

- Osamljene starostnike so peljali v Kunstbedrijf Arnhem, enkrat mesečno organizirano "kulturno kavarno" z različnimi dejavnostmi, in v Drents Archief, kjer so bila organizirana posebna vodenja po arhivih province. Končni uporabniki so imeli možnost zapisa njihovih življenjskih zgodb v arhivski obliki.

- Za ranljive starostnike so bili organizirani posebej vodeni ogledi muzeja Drents.
- Enkrat na mesec so kulturni vodici individualno delali s starostniki z demenco, in sicer v rezidencnem skrbstvenem centru Amsta v Amsterdamu. Pri tem so uporabljali preproste materiale, s katerimi so ustvarili umetniška dela, združena v "Mizo čude ev".
- V Lelystadu je skupina ljudi s te avami v duševnem zdravju ob pomoči umetnika in izkušenega strokovnjaka pripravila glasbeno-likovno-performativno inštalacijo, ki je bila predstavljena na dveh festivalih. V Nijmegnu so bile načrtovane slikarske dejavnosti prelojene zaradi notranjih sporov o potencialnih neskladjih med temu dejavnostmi in obstoječimi teci, ki jih nudi kulturni center.

“Pri Drents Archief so pokazali veliko zanimanje za projekt Kulturni vodici. Gre namreč za organizacijo, kjer se številni prostovoljci posvečajo razvoju programov, v katere bi vključili starostnike.

Pridobivanje, sprejemanje in vodenje skupin ranljivih starostnikov je bil za specializirane prostovoljce in izbrane profesionalce Drents Archiefa vedno izziv.

"Spodnja krila in minikrila" je projekt obujanja zgodovinskega spomina, ki se osredotoca na petdeseta in šestdeseta leta prejšnjega stoletja, namenjen pa je starostnikom iz skupnosti Drenthe. S predmeti iz tistega obdobja (s fotografijami, filmi, casopisnimi oglasi) bi radi zbudili spomine starejših gospa in

gospodov (ciljna skupina so tisti, ki štejejo nad 67 let), saj so oni tisti, ki so to obdobje tudi izkusili.

Ta program bi radi ponudili tudi izven arhiva. Prostovoljec je stopil v stik z Interzorg Noord-Nederland, ki skrbi za stanovanjsko politiko, varstvo in ponujanje storitev za starostnike z posebnimi potrebami na devetih lokacijah na severu in v centru Drentheja.

Pri Interzorgu so bili navdušeni in preseneceni, ker smo mi prišli do njih in ne nasprotno. Konec julija in v avgustu sta umetnik in prostovoljec s projektom "Spodnja krila in minikrila" obiskala vse njihove institucije, med drugim Nieuw Graswijk v Assnu (za tiste v zgodnji fazi demence) in Hendrik Kok v Roldeju (za tiste z te avami z vidom).

Vse to je za nas novo in veselimo se nadaljevanja programa. Ne vemo, ali bo javnosti všec ali ne, toda ravno to dela vse skupaj razburljivo! ”

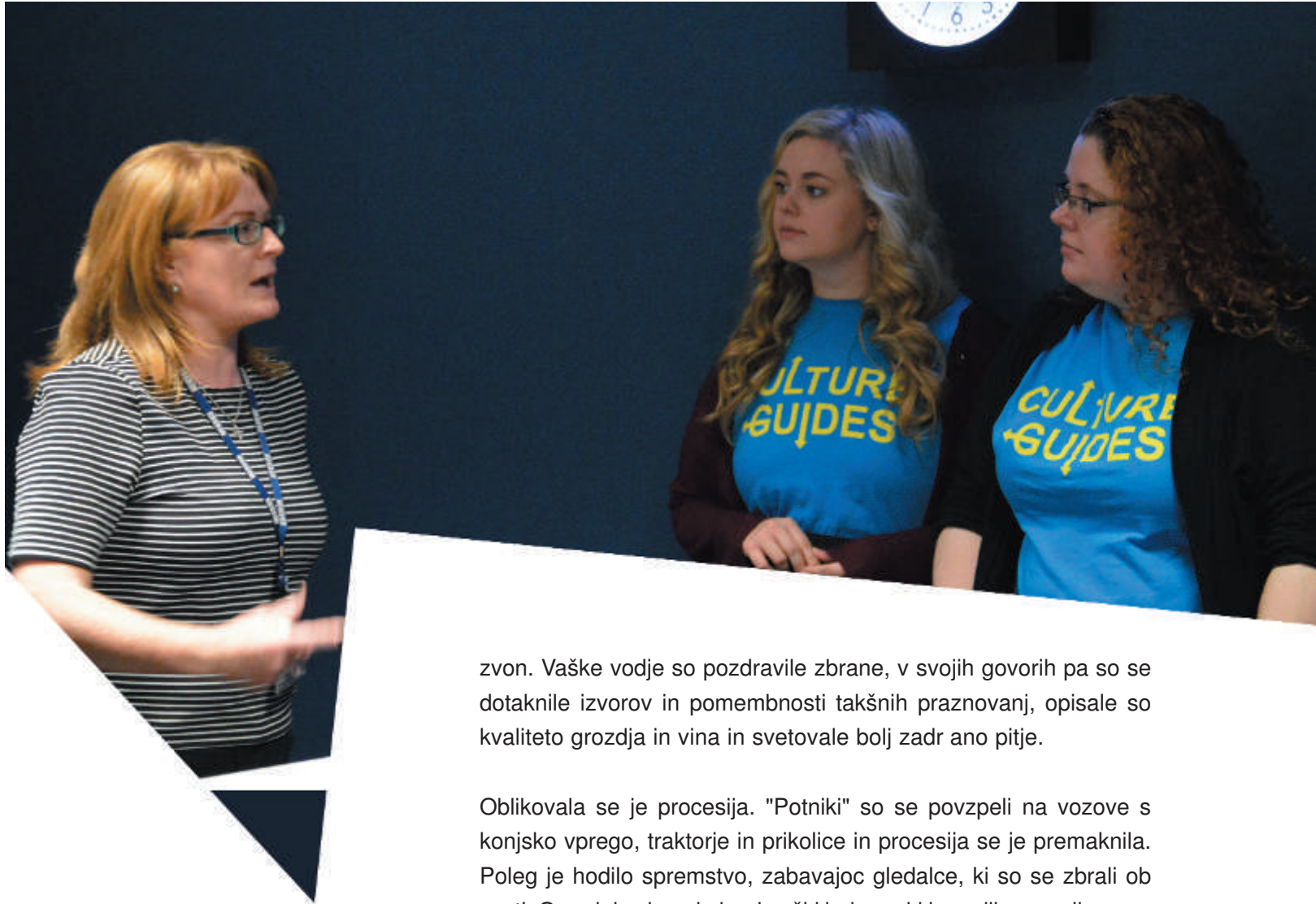
Mad arska

Poletje 2014 je bilo izredno de evno, toda organizatorji so imeli veliko sreco: prav na dan procesije ni bilo de ja, sijalo je sonce. V primeru de ja bi dejavnosti potekale v zaprtih prostorih, kar pa bi povsem spremenilo vzdušje.

Ljudje so se zbrali zjutraj in dogodek se je pricel z odprtjem razstave, potem pa je duhovnik iz lokalne upnije posvetil grozd-

Na sosednji strani:

Kulturni vodici na BBC-jevi radijski postaji Merseyside, Liverpool, Zdru eno Kraljestvo

zvon. Vaške vodje so pozdravile zbrane, v svojih govorih pa so se dotaknile izvorov in pomembnosti takšnih praznovanj, opisale so kvaliteto grozdja in vina in svetovale bolj zdrano pitje.

Oblikovala se je procesija. "Potniki" so se povzpeli na vozove s konjsko vprego, traktorje in prikolice in procesija se je premaknila. Poleg je hodilo spremstvo, zabavajoc gledalce, ki so se zbrali ob cesti. Osrednjo vlogo je igral vaški bobnar, ki je vodil procesijo, prav tako pa s humornimi reki in govori zabaval gledalce. Med sprehodom po vaških ulicah se je procesija obcasno ustavila in sledil je nastop moškega pevskega zbora oziroma plesne skupine. Gostom in sodelujocim v procesiji so bili ponujeni vino in prigrizki. Na zadnji postaji je bil daljši nastop, vaški bobnar se je zahvalil sodelujocim in vse skupaj povabil na vaški ples in vecerjo.

Danska

Na Danskem so bile izvedene naslednje dejavnosti:

- Umetniško društvo Skovbo je izvedlo otrokom prilagojen ogled umetniške razstave. Projekt so vodili umetniki, ki so postali učitelji in vodici.
- Apollonaris Teaterforening je v projektu sodeloval z gledališko predstavo o ustrahovanju, ki ji je sledil pogovor. Predstava je bila izvedena v sklopu šolskih integracijskih oziroma dejavnosti vključevanja.
- Šolski orkester Køge je izvedel predavanje o šolskem orkestru in njegovih številnih razburljivih dejavnostih, med drugim so delili vtise o tem, kako je igrati v orkestru ter kako to vpliva na učenje večšin grajenja medosebnih odnosov ter tovarštva.
- Umetniška pot na območju Køge.
- Dansko društvo je izvedlo predavanje o Dannebrogu, danski zastavi, ki je najstarejša na svetu.
- Zbor Ejby je pripravil predstavitev o klasičnih pesmih in operi, pa tudi o tem, kako je biti solist in kako poteka delo z zbori.
- Kulturni center Ejby je poskrbel za to, da so se otroci srečali z delanjem genealogije svojih dru in. Intervjuvali so svoje starše, stare starše in prastare starše ter iskali informacije v arhivih in na svetovnem spletu.
- Kulturno društvo iz Skovba je izvedlo srečanje, na katerem je flavtistka Linnéa Villén otrokom predstavila Prokofjevo glasbeno pravljico Peter in volk. To je storila s pripovedovanjem in uporabo posnetkov različnih instrumentov, ki so pomagali pri

“Osebnost mi je ta projekt pomagal pri razmišljanju o kulturnih projektih za starostnike in pri razvijanju koncepta, ki bi ga lahko razširili po celem mestu.”

Član lokalne partnerske ekipe, Nizozemska

opisovanju lastnosti likov iz zgodbe. Zgodba ni imela konca: otrokom je bilo prepuščeno, da ga oblikujejo sami, kar so ob poslušanju glasbe naredili s pisanjem pesmi in risanjem.

- V Muzeju ribolovstva in pristanišč so se otroci učili o ivljenju pod morsko gladino, lovili so ribe, jih pripravili in postregli. Kasneje so posneli kratke filme ter slikali ribe in svoje morske pripetljaje.
- Organizacija Tkalski krog je pripravila srečanje, na katerem so otroci izdelali kolo letnih časov: barve, ki asociirajo na določen letni čas, so vtkali na kolesa otroških vozickov in koles.
- Umetniško zdru enje iz kraja Frederiksværk je otrokom omogocilo vpogled v svet umetnosti. Obiskali so aktualno razstavo zdru enja, po kateri jih je vodil eden od razstavljaljocih umetnikov, ki je otrokom postavil pet vprašanj. Spraševali so tudi otroci in tako se je vzpostavil dialog.
- Zgodovinsko društvo iz Frederiksværka je pripravilo srečanje na temo okupacije kraja med letoma 1940 in 1945, na katerem so pripovedovanje zgodbe o tistem casu obogatili z razlicnimi ucinki, ki so poustvarjali atmosfero.
- Zdru enje Mesto in de ela je za otroke pripravilo srečanje na temo izgleda in opisov hiš v leposlovnih delih. Prav tako so se skupaj s predstavnikom zdru enja s kolesi odpravili na ogled razpoznavnih hiš.
- Umetniško zdru enje iz Frederiksværka je pripravilo predstavitev o povezavi med matematiko in umetnostjo. Otroci so ustvarjali z matematicnimi liki, med drugim tudi z zlatim rezom.

Na sosednji strani:

*Projekt Kulturni vodici v
Sveti Heleni, Zdru eno
Kraljestvo*

Vse te dejavnosti so prinesle otrokom številne koristi: razvijali so svoje mentalne sposobnosti in kulturno inteligenco, delili so izkušnje in si postavljali vprašanja, drug v drugem so zbujali različna čustva, izzivali so načine samozavedanja, razvijali sposobnost refleksije, ustvarjali okolje, v katerem so lahko izrekli čustva in nacrtovali dejavnosti in, nenazadnje, začeli so razumeti različna kulturna ozadja, iz katerih prihajajo, s tem pa razvili in dvignili stopnjo družbene strpnosti.

Projekt se je zaključil z razstavami v dveh mestih, kjer so se izvajale dejavnosti.

Zdru eno Kraljestvo

V Zdru enem kraljestvu so se v sklopu projekta odvijale številne dejavnosti:

- Kulturni vodici so peljali skupino iz mesta Newton le Willows v Sveto Heleno na dogodek z naslovom "Pokončno proti stigmati". Šlo je za devet petminutnih stand up nastopov posameznikov s te avami v duševnem zdravju.
- Eden od kulturnih vodicev je peljal skupino starostnikov z demenco iz Age UK, to je največje dobrodelne organizacije za starostnike v Zdru enem Kraljestvu, v gostišče z imenom "Fiddle in't Bag". Gre za tako imenovano dediščinsko gostišče, ki je hkrati tudi razstavni prostor. Obiskovalci so lahko pomerili oblečila iz prve in druge svetovne vojne ter si ogledali spominke in artefakte iz petdesetih in šestdesetih let prejšnjega stoletja.

- Kulturni vodici iz Svete Helene je skupino gospa iz neke verske skupnosti peljal na delavnico, ki jo je prostovoljno izvedla umetnica Paula. Na delavnici so izdelovali lampijonke in izrezovali buce za noc carovnic, ki so jih lahko gospe po koncu delavnice odnesle in z njimi okrasile svoj dom.
- Kulturni vodici iz Svete Helene je organiziral slikanje razlicnih vzorcev na steklene kozarce.
- Skupina gospa je obiskala center "Svet stekla" v Sveti Heleni, ki je znana po svoji steklarski zgodovini in industriji. Gre za muzej in razstavni prostor, ki skrbi za ohranjanje kulturne dediscine. Ceprav so bile vse gospe rojene in so odraščale v Sveti Heleni, ni centra pred tem obiskala še nobena.
- Dva kulturna vodica sta na dan spomina na padle v vojnah peljala skupino iz Age UK v letališki muzej in spominski center v Burtonwoodu.
- Skupina starostnikov z demenco iz Age UK si je ogledala predstavo Ples na ulici.
- Kulturni vodici so za prebivalce zatocišca Sandalwood Gardens organizirali izdelovanje bo icnih lampijonov.
- Za skupino iz stanovanjskega zdru enja Helena Partnership je bil organiziran izlet v liverpoolsko imperialno gledališce, kjer so si ogledali Labodje jezero.
- Kulturni vodici je skupino moških iz s te avami v duševnem zdravju spremljal na fotografsko delavnico.
- Skupine ljudi s te avami v duševnem zdravju so kulturni vodici peljali na ogled liverpoolskih muzejev.
- Kulturna vodicka Jean je skupino iz stanovanjskega zdru enja Helena Partnership vodila na delavnico izdelovanja bo icnih vencev.

Vali anska skupina kulturnih vodicev je najprej mapirala lokalno okolje: z iskanjem obstoječih ustvarjalnih kulturnih dejavnosti je identificirala dejavnosti, ki bi bile primerne za skupino končnih uporabnikov. Kulturni vodici iz Torfaena so ugotovili, da imajo izkušnje oziroma jih zanima okraševanje tort, zato so izvedli delavnico na to temo. Tako so izgradili svojo samozavest za delo na obeh javnostih.

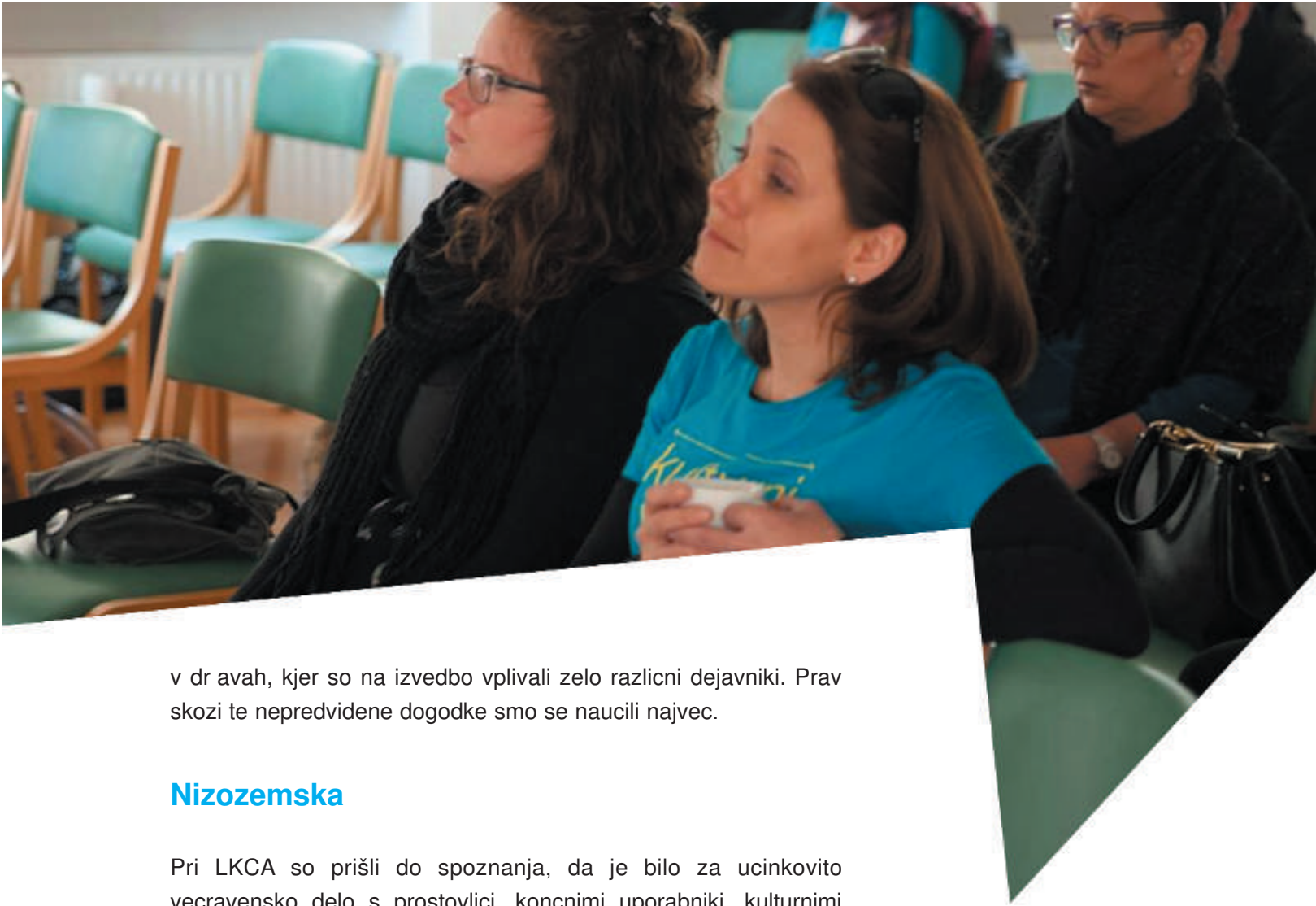
“Včasih je bilo delo z udeleženci težko; bili so 'cudni' ali pa čisto neodzivni. Včasih so bili nesramni.”

**Kulturni vodici,
Sveta Helena,
Združeno Kraljestvo**

Skupina kulturnih vodicev iz Wrexhama se je osredotočila na bilateralni obisk danskih partnerjev. Med drugim so skupaj obiskali razstave kolektiva "THIS project", skupnosti umetnikov, organizacij, posameznikov in ostalih teles, ki tako ali drugače podpirajo wrexhamsko umetniško in kulturno sceno. V njihovih prostorih so imeli tudi pevsko delavnico, ki jo je organiziral zbor, s katerim je vali anska izpostava VA sodelovala in se preizkusila. Notranjost galerije, v kateri je delavnica potekala, je zaradi steklenih površin dobro vidna tudi iz ene od ulic mestnega središča, tako da so lahko mimoidoši videli, da poteka dogodek. Dva izmed njih sta vstopila, da bi videla, kaj se dogaja in se delavnici tudi pridružila. Eden od kulturnih vodicev je kasneje pridobil njune kontaktne podatke, da bi ju lahko obveščal o podobnih dejavnostih v prihodnosti.

Nepredvideni dogodki

Neizbežno je bilo, da se bodo v projektu pojavili številni nepredvideni dogodki. Kriteriji izvedbe so bili namreč široko odprti za različne interpretacije, prav tako pa je projekt potekal

v dr avah, kjer so na izvedbo vplivali zelo različni dejavniki. Prav skozi te nepredvidene dogodke smo se naučili največ.

Nizozemska

Pri LKCA so prišli do spoznanja, da je bilo za učinkovito vecravensko delo s prostovljci, koncnimi uporabniki, kulturnimi mened erji in umetniki premalo casa.

Veliko casa je namrec potrebnega za izgradnjo novih struktur in izumljanje novega skupnega jezika. Poleg tega je na vseh lokacijah izvedbe nujna izgradnja lokalnih mre . Pri LKCA so se tako naučili, da bi za oblikovanje skupne vizije, jasne komunikacijske strategije in prenos tega v prakso potrebovali vec kot leto dni. Vsi vpleteni so

Na sosednji strani:*Pilotni seminar Kulturni vodici, Slovenija*

v tem oziru pridobili krasne izkušnje, ki jih bodo lahko uporabili v prihodnosti.

Ena od tega je bila, da so kulturni vodici-prostovoljci opravljali delo, ki bi ga v preteklosti opravljali plačani profesionalci. V zadnjih letih so številni umetniki izgubili službe in zdaj iščejo nove načine za vstop na trg dela. Včasih je primeren način tudi prostovoljsko delo, kar pa lahko ovira druge umetnike pri iskanju zaposlitve. Poskrbeti je torej treba za to, da si ponudbe ne konkurirajo.

Mad arska

Pri MNT je izvedba številnih predlogov in idej padla v vodo.

Tradicija narekuje, da se v času obiranja grozdja pravila in zakoni suspendirajo. Absolutna moc ukazovanja in deljenja pravice je v rokah vaškega bobnarja. Organizacijska ekipa je ugotovila, da imajo ti svoje nacionalno združenje in da se redno srečujejo ter učijo drug od drugega. Vodje projekta so hotele z zbiranjem najprestižnejših govorov in rekov izboljšati njihovo diseminacijo in tako pomagati vaškim bobnarjem pri izpolnjevanju njihovih nalog. Pobuda ni uspela, saj je nastop vaškega bobnarja v veliki meri odvisen od njegovega talenta in temelji na improvizaciji. To je kultura, ki se širi od ust do ust, zapisanega pa je zelo malo. Poleg tega so recenice vaških bobnarjev v precejšnji meri razumljene kot "poslovna skrivnost", zato se jih ne objavlja.

Druga neuspela pobuda je bila povezana z enim najboljših romskih glasbenih skupin v regiji. Repertoar romskih skupin je neusahljiv, spontano pa lahko na eljo obcinstva igrajo razlicne anre. Organizatorji so imeli pripravljen nacrt za izdelavo kompilacije. S pomocjo glasbenih strokovnjakov bi sestavili repertoar pesmi, pomembnih za tradicijo festivalov stare kulture, in ga posneli na zgošcenke. Ta repertoar, v katerem bi bilo le najboljše, bi tako bil na voljo za igranje tudi drugim glasbenim skupinam, ali pa bi lahko posnetke uporabili kot glasbeno spremljavo ob petju. Neuspeh pobude lahko pripišemo razlicnim dejavnikom.

Danska

Pri KSD so imeli te ave z usklajevanjem kulturnih vodicev, ki bi se morali srečati na tridnevnem pilotnem seminarju. Zato so namesto tega izvedli enodneven seminar in dva dodatna sestanka.

Šele med udejanjanjem projekta se je pokazalo, da se kolicina denarja, ki ga potrebujejo posamezne izvedbe, precej razlikuje. Dobro bi bilo, ce bi bilo to jasno e na zacetku.

Zdru eno Kraljestvo

Pri VA so precej zgodaj predvideli nehotene situacije, zato so jih povzeli v prirocniku za prostovoljce, ki so ga delili potencialnim kulturnim vodicem. V brošuri so bila naslovljena nekatera vprašanja kot so sprejetje obstojecih prostovoljskih politik VA,

“ Vcasih se mi je zdelo, da je projekt prevec odprt, zato se je te ko osredotociti. ”

**Kulturni vodici, Torfaen,
Zdru eno Kraljestvo**

vracilo stroškov, ki nastanejo pri prostovoljskem delu, izvedba potovanj, zagotavljanje zdravega in varnega delovnega okolja, možnost osebnih zadržkov, ki se pojavijo ob delu, nacelo zaupnosti, ki mu je treba slediti, obvezno potrdilo o nekaznovanosti, zaščita podatkov, zavarovanje in ravnanje v primeru pritožb. Pridobivanje nekaterih obveznih dokumentov, na primer potrdila o nekaznovanosti, in urejanje zavarovanja je predstavljalo dodatne nepredvidene stroške, prav tako pa zahtevalo precej časa.

Pojavile pa so se tudi nekatere nepredvidene prilagoditve. Skupina kulturnih vodicev je na podlagi sodelovanja, ki je bilo še pred tem vzpostavljeno med VA in BBC-jevo radijsko postajo Merseyside, v svoje delovanje kot sredstvo diseminacije vključila tudi ta medij. Eden od kulturnih vodicev bo pripravil video prezentacijo o različnih oblikah ustvarjalne kulturne dejavnosti, ki bo dana na uporabo bodočim britanskim kulturnim vodcem. Video bo služil kot izhodišče za pogovore med kulturnimi vodici in končnimi uporabniki, da bi tako dognali vzroke za dotedanjo nedejavnost uporabnikov na kulturnem področju. Hkrati bo služil tudi kot spodbuda k udeležbi v ustvarjalnih kulturnih dejavnostih ob spodbudi kulturnih vodicev.

Slovenija

Med samim projektom so pri JSKD odkrili številne pomembne dimenzije, ki jih na začetku niso povsem predvideli:

- Pomembno je najti dobre in zanesljive partnerje, ki bodo zavezani projektu, in se takoj jasno določiti naloge vsakega posebej, da vedo, kaj je njihova odgovornost.
- Najpomembnejši element udejanjanja projekta je priprava kakovostnih uvodnih predstavitev različnim skupinam končnih uporabnikov.
- Organizatorji se morajo še posebej potruditi za izgradnjo dobrega delovnega okolja za vse člane lokalnih partnerskih ekip (za kulturne organizatorje, prostovoljce, institucije).
- Pomembno je, da je delo prostovoljcev pripoznano kot enako ali še bolj vredno od dela ostalih. Ne glede na vzrok njihovega angažmaja je treba prostovoljce spoštovati. Kulturni organizatorji morajo projekt prepoznati kot priložnost in ne kot nepotrebno delo.

Evalvacija

Informacije o dometu projekta so izjemnega pomena na dveh ravneh: vključene naj bodo v gradiva za bodoče kulturne vodice, posredovati pa jih je treba tudi financerjem projekta.

Na sosednji strani:
"Kulturni potni list"
projekta Kulturni vodici,
Danska

KULTURPAS

Kulturelt Samråd Køge

TURPAS

Kulturelt Samråd Køge

Mad arska

Za MNT je e samo dejstvo vključenosti v evropski projekt pomenilo, da bo imelo delo določen domet. Temu sta pridodala še sistemsko načrtovanje in organizacija ter vključevanje novih kulturnih in umetniških elementov v običajne prakse. Trud projektne ekipe, da bi prepletla lokalne in mednarodne kontekste, je obrodil sadove. Zavedanje kulturne zgodovine je postalo del lokalne identitete. Pred tem so bili festivali stare kulture za številne zgolj priložnost za prekomerno pitje in zastoj obed.

Vključenost v projekt je lokalni skupnosti zagotovila nove in dolgotrajne spomine, v kulturnih in umetniških dejavnostih pa se je angažiral velik del populacije. V navadi je, da se na festivalih stare kulture ob okušanju vin različnih vinogradnikov iz različnih vasi leta ocenjujejo na glas. Tokrat smo okusili tudi tekmovalnost. "Vec kot ponudiš, vec hočejo," pravi pregovor: in zdaj ljudje pričakujejo kulturno in umetniško ponudbo. Dogodek, ki dviguje zavest lokalne skupnosti, je treba ponavljati tudi v prihodnosti.

Danska

Danski partnerji so v obeh občinah otrokom in učiteljem razdelili vprašalnike, s katerimi so izmerili domet projekta. Odgovori so bili vecinoma pozitivni, kar je vodilo do tega, da bosta obe občini s projektom nadaljevali tudi v letu 2015.

O pilotnem projektu so se pogovorili tudi na sestanku z vodstvi šol, ki bi rada videla, da se v nadaljevanju projekt dopolni z, na primer, katalogom, iz katerega bi otroci lahko izbirali, v katero dejavnost se elijo vključiti.

Tudi odziv v šolah je bil pozitiven. V evalvacijah je bila izpostavljena zaveza, ki so jo pokazali prostovoljci, ter njihovo odlično poznavanje snovi, ki so jo podajali otrokom.

“Radi bi razširili cilje projekta in spodbudili udeležence k tesnejšemu sodelovanju z izbrano organizacijo. Zares cenim vlogo kulturnega vodica, vendar menim, da bi se morali bolj integrirati v tkivo izbrane organizacije ter sodelovati pri akumulaciji znanja in kulturnih dejavnostih v lokalnem okolju.”

Clan lokalne partnerske ekipe, Wrexham, Zdrueno Kraljestvo

Hkrati se je izpostavil problem nejasnosti pričakovanj do učiteljev in zdruenj, ki so sodelovala v projektu, pa tudi čas, ki naj bi ga projektu posvetili prostovoljci, je bil slabo določen. Učitelji pravijo, da so projektu posvetili med 25 in 45 ur.

Zdrueno Kraljestvo

Tudi VA je za oceno dometa projekta uporabila vprašalnik, ki ga je razdelila končnim uporabnikom, kulturnim vodcem in članom lokalnih partnerskih ekip. Rezultati so bili večinoma pozitivni in vse štiri regije nacrтуjejo podporo kulturnim vodcem tudi v prihodnosti.

Slovenija

Praviloma je JSKD evalvacijo učinkov in odzivov na projekt pridobila na sestankih z lokalnimi partnerskimi ekipami, prav tako pa so prejeli številne klice, v katerih so posamezniki (v večini primerov) izrazili zadovoljstvo ob tem, ko so obiskali kulturni

dogodek ali delavnico. Bilo je veliko klicev končnih uporabnikov, ki so si eleli nadaljevanja delavnice oziroma obiska novega dogodka.

Medtem ko so bile reakcije končnih uporabnikov zelo pozitivne, pa so imeli clani lokalnih partnerskih ekip in prostovoljci bolj mešane občutke. Po eni strani so se s projektom poistovetili in prepoznali njegove pozitivne učinke za končne uporabnike, prav tako pa so ga videli kot prilo nost za razvoj ljubiteljske kulture. Vendar so bili po drugi strani nekateri med njimi razocarani nad slabim odzivom odlocevalcev. To velja še posebej za primere, ko so eleli s programom nadaljevat, pa za to niso mogli pridobiti dodatnih sredstev.

Nizozemska

Domišljija je mocno orodje za opolnomocenje ljudi, dvig njihovih pričakovanj in pridobivanje izkušenj. Delo kulturnih vodicev je imelo pozitiven učinek na skupine končnih uporabnikov in jim omogocilo nove načine sodelovanja v dru benem dogajanju.

Na Nizozemskem je diskusija o participativni dru bi mocna, kar je med drugim posledica vladnega umika iz določenih dru benih sfer, zmanjševanja proračuna in manjšanja vloge dr ave pri zagotavljanju dobrobiti dr avljanov. Iz tega sledi, da morajo dr avljani sami reševati svoje te ave, saj dru ba in vlada tega ne pocneta vec. Umetnost se je znašla na neprijazni preizkušnji, kjer

“Kulturni vodici so nas spomnili, kako pomembno je mre enje in sodelovanje z ranljivimi skupinami iz našega okolja. Od zacetka projekta nenehno sodelujemo s temi skupinami, predvsem na področju likovne umetnosti. Ranljive skupine so se uspešno vključile v kulturne dogodke in treninge, kar je znak, da moramo z delom nadaljevati. Pomembno je, da svoje dejavnosti prenesemo tudi v druge kulturne institucije.”

Petra Paravan,
kulturna vodicka,
Nova Gorica, Slovenija

Na sosednji strani:
Projekt Kulturni vodici v Sloveniji

se pod vprašaj postavlja njeno legitimnost ter pozitivne učinke in posledice, ki jih prinaša v družbo, prednost pa daje ekonomskih in finančnim vrednotam.

Število tistih iz ranljivih skupin, ki potrebujejo močno podporo za udejstvovanje v družbi, se veča, zato je treba vložiti dodatne napore v to, da te skupine ljudi ne bi izgubile vseh možnosti za enakopravno vključevanje. Način, na katerega smo ob izdatnem prispevku kulturnih vodicev, delali v tem projektu, se zdi primeren način naslavljanja te potrebe. Odprto pa ostaja vprašanje metode, pri kateri se bo delo poklicnih umetnikov in kulturnih vodicev skozi nudenje medsebojne pomoči oplajajo, se krepilo in omogočilo optimalni izkupicek.

Dediščina projekta

Projekt je imel v številnih primerih dolgotrajne učinke na vse dele nike, od končnih uporabnikov, prek kulturnih vodicev, lokalnih partnerskih ekip in partnerskih organizacij, pa do lokalnih skupnosti, v katerih so dejavnosti potekale.

Končni uporabniki

Na Danskem so otroci iz občin Halsnæs in Køge razvili umetniško ter zavest o dedišcini in delovanju kulturnih združenj. Njihovi stari starši so pridobili znanje o tem, v katerih kulturnih dejavnostih sodelujejo njihovi vnuki in vnukinje. Upanje obstaja, da bodo svojo pot nadaljevali skupaj.

V Združenem kraljestvu so končni uporabniki pridobili številne nove izkušnje, odprle so se jim priložnosti za družbeno interakcijo in širjenje obzorij. VABO preko lokalnih partnerskih ekip še naprej ostala v stiku z uporabniki ter beležila participacijo in pozitivne učinke na dobrobit vpletenih.

V Sloveniji je večina končnih uporabnikov izkušnjo opisala kot pozitivno. Za številne med njimi je bilo izkušnja povsem nova in prvič so bili vključeni v ustvarjalni proces. Prihodnji projekti bodo lahko gradili na tem učinku, ki ga ima tovrstno udejstvovanje na osebno rast in dvig kakovosti življenja.

“Vprašanje prostovoljstva ni preprosto. Veliko dela v ljubiteljski umetnosti in kulturi je prostovoljnega, saj ga opravljajo ljudje, zavezani skupnosti. Pogosto tega dela ne imenujemo za prostovoljsko, ampak se nam zdi ekscentrično. Postati pa mora jasno, da ti ekscentriki delajo v dobro skupnosti.”

Član lokalne partnerske ekipe, Mindszentkállya, Madarska

Nizozemski LKCA upa, da bodo entuziazem in opolnomočenje končnih uporabnikov prepoznale lokalne organizacije ter da bodo delale v smeri dviga možnosti za prihodnjo participacijo.

Na Madžarskem so ljudje v preteklosti festivale stare kulture razumeli kot privlačne dogodke, namenjene opazovanju. Zdaj, ko so se v njihovo izvedbo vključili, cutijo, da je to njihov dogodek, kar je dvignilo splošno raven zavesti in delovalno kohezivno na lokalno skupnost.

Kulturni vodici-prostovoljci

V Združenem kraljestvu so se kulturni vodici iz novih izkušenj veliko naučili in se navezali na svojo vlogo. VA in nekatere druge organizacije iz lokalnih partnerskih ekip so se zavezale k nadaljnji podpori prostovoljcem, da bi ti lahko raziskali nove možnosti delovanja v bolj sproščenem urniku. Nekateri kulturni vodici so sami pripadniki ranljivih skupin in skozi projekt so povečali svojo dobrobit. Nekateri med njimi bi si radi ustvarili kariero na področju skupnostnih umetniških praks, kar pomeni, da so v projektu našli idejo za zaposlitvene možnosti.

V Sloveniji so se kulturni vodici svojega dela lotili zelo zavzeto in aktivno, še posebej štirje med njimi, ki so se prej delali na področju kulture. Navdušenje nekaterih je bilo manjše - cutili so, da bi morali biti za svoje delo, ki ga opravljajo kot prostovoljci, plačani. Kljub temu pa je večina njih menila, da je projekt dober, saj prispeva k dvigu kakovosti vključenja pripadnikov ranljivih skupin.

kulturni
vodič

Na Nizozemskem so bili odzivi kulturnih vodicev večinoma pozitivni. Neposreden stik s pripadniki ranljivih skupin, to je koncnimi uporabniki, je pripomogel k dvigu njihove osveščenosti, prav tako pa so izkusili, da lahko umetnost opolnomoci in olajša povezovanje med ljudmi.

Na Madarskem so ljudje ponosni na svoje prostovoljstvo, ki jim dviguje samozavest in občutek pripadnosti skupnosti. Morda se bodo v prihodnje laje vključili v kulturne in umetniške dejavnosti.

Na Danskem bodo člani 16 kulturnih združenj iz občin Halsnæs in Køge (približno 50 ljudi) v prihodnje gotovo pozornejši na vpliv, ki ga imajo njihove dejavnosti na otroke in družbo. Veljalo bi si, da bi bili tudi bolj odprti za skupno delo.

Člani lokalnih partnerskih ekip oziroma organizacij

V Sloveniji so se lokalne organizacije in menedžerji v projektu prepoznali. Videli so ga kot priložnost za pridobitev novega občinstva in prostovoljcev, ki bi jim pomagali pri njihovem delu, prav tako pa za povečanje vidnosti in prepoznavanje družbene pomembnosti ljubiteljske kulture. Včasih so se morali spopadati z ovirami, na primer s pomanjkanjem razumevanja lokalnih oblasti, kar še posebej velja v primerih, ko so poskušali pridobiti dodatna sredstva za nadaljevanje programa. O zapuščini tega še ne moremo govoriti.

Na sosednji strani:
Kulturna vodica,
Slovenija

Na Nizozemskem so se lokalne organizacije in menedjerji naučili povezovanja z novimi lokalnimi partnerji, pa tudi, da jim lahko spodbujanje prostovoljstva pomaga pri lastnem preivetju. Mocna ekipa prostovoljcev namrec vzbudi zanimanje in povecuje vpletenost organizacije v dru bo.

Bilateralni študijski obisk na Madarskem je prispeval k ugledu in pomenu lokalnih ljubiteljskih kulturnih in umetniških dejavnosti v obeh lokalnih partnerskih ekipah. Izkušnje iz obiska se bodo prenesle v prihodnje izvedbe projekta.

Na Danskem se bosta občini Halsnæs in Køge, njuni kulturni sveti ter šolski in kulturni oddelki, lokalna kulturna združenja, šole, ravnatelji, učitelji ter mediji in lokalne televizije bolj zavedali možnosti, ki jih odpira vključitev kulturnih in dejavnosti s področja dediščine v občinske nacрте. Prav tako se je dvignilo zavedanje o pomenu, ki jim imajo za otroke in dru bo dejavnosti kulturnih združenj.

V Združenem kraljestvu so občutki v nekaterih lokalnih partnerskih ekipah mešani, še posebej v Walesu, kjer je bil napredek počasnejši kot v Angliji. Kljub temu še naprej podpirajo idejo kulturnih vodicev, zato bo VA svoje sodelovanje nadaljevala. Delili bodo vire in si nudili vzajemno podporo pri delovanju prostovoljcev.

“Projekt je ojačal pozitivno mišljenje, ki sem ga imel o prostovoljstvu, in naši organizaciji omogočil povečanje števila prostovoljcev, ki so nam pomagali pri našem delu. Krasno je imeti možnost slišati odzive in nasvete prostovoljcev, ki jih pri našem delu cenimo kot "kritične prijatelje".”

**Član lokalne partnerske
ekipe, Medway,
Združenno Kraljestvo**

Partnerske organizacije

Nizozemski LKCA je prišel do spoznanja, da sta pri izvedbi projekta ključna časovna in lastniška dimenzija. Njegov pomemben del so prostovoljci, vendar se organizacije spopadajo z iskanjem primernih načinov uporabe njihovih znanj. Zaposleni pri LKCA so opravili veliko nadur: biti del tako velikega evropskega projekta je namrec izziv, pri katerem so pomembni dobro upravljanje, osredotoceno delo in sprejemanje odločitev v zgodnji fazi. Projekt ni uspešno nagovoril cisto vseh partnerjev in končnih uporabnikov, prav tako pa se pri LKCA zavedajo, da obstaja velika potreba po projektih, ki bi ciljali na migrantske delavce. Teh se bo treba lotiti drugače, kar pomeni, da so kulturni vodici med drugim izzvali razmišljanje o izpeljavi prihodnjih projektov. In, nenazadnje, ponovno se je potrdilo, da sta umetnost in kultura povezovalna sila in da opolnomocujeta.

Danski KSD se še bolj zaveda pomena, ki ga lahko imajo dejavnosti kulturnih združenj za otroke in celotno družbo. Nadaljevali bodo z delom v šolah, hkrati pa model in idejo kulturnih vodicev uveljavili pri prihodnjem delu z ranljivimi skupinami.

Britanski VA se je naučil veliko o projektne upravljanju, še posebej, da je treba biti za izpeljavo projekta v takšnem časovnem okviru zelo dobro organiziran. Zacetki projekta v Angliji so bili odlični, saj se je VA povezal s partnerji, s katerimi so se imeli vzpostavljen odnos zaupanja; ti so tudi imeli dostop do prostovoljcev, ki so bili pripravljeni sodelovati, in ustreznih skupin

koncnih uporabnikov. Mened ment kulturnih vodicev so prenesli na vodilnega partnerja iz lokalne partnerske ekipe in tako sprostili svoje zmo nosti za delovanje. Po drugi strani je bila vali anska izvedba veliko manj definirana: VA je elel projekt izkoristiti za vzpostavljane novih partnerstev in pridobivanje novih prostovoljcev, ki jim je bila prepuščena tudi izbira o nacinu izvedbe projekta. Iz obeh pristopov in razlik med njimi so se naucili veliko, vseeno pa je bil ucinek na koncne uporabnike v Angliji vecji.

Aprila 2015 je bila VA zaupana izvedba kulturnih vodicev v cardiffškem umetniškem centru, kjer si vodilni elijo, da bi se v njihove dejavnosti vkljucil vecji del lokalnega prebivalstva. Tako je VA z znanjem, ki ga je pridobila med evropskim projektom, izpeljala locen projekt, izvedbo kakršnega bi lahko v prihodnosti ob pomoci VA prevzele tudi druge kulturne organizacije.

Slovenski JSKD verjame, da so izvedeni projekti na posameznike vplivali pozitivno, saj so jim omogocili osebnostno rast in napredek, prav tako pa so vpleteni spoznali, da je njihov doprinos k dru bi pomemben; to jim bo omogocilo kakovostnejše pre ivljanje casa, njihovim ivljenjem pa prineslo dodano vrednost. Prav tako imajo vecje mo nosti dostopa ranljivih skupin do kulturnih dobrin pozitiven ucinek na dru beno kohezijo, spodbujajo medkulturni dialog in sprejemanje drugacnosti.

Primarna naloga JSKD je skrb za ljubiteljsko kulturo v Sloveniji. Projekt je pomagal pri razbijanju stereotipov o dru beni vlogi ljubiteljstva in naravi kulturne ustvarjalnosti. Pokazal je na

“Ce bi lahko [s projektnim izvajalcem] delali dlje, bi lahko dosegli večji krog novih prostovoljcev in poiskali učinkovite načine za deljenje virov in moci prostovoljcev...”

Clan lokalne partnerske ekipe, Medway, Združno Kraljestvo

dru beno pomembnost dejavnosti, ki niso namenjene le ozkemu krogu zainteresirane javnosti in umetnikom. Udeleenci projekta so se naučili novih veščin, se seznanili z dobrimi praksami iz drugih držav in vzpostavili stike z institucijami ter ostalimi dejavnimi v projektu.

Dejstvo je, da se pripadniki ranljivih skupin redkeje vključujejo v dru beno ivljenje, zato sta njihova samozavest in samozaupanje slabša. Posledično se še bolj zaprejo vase. Ta negativna spirala po eni strani vpliva na kakovost njihovega (dru benega) ivljenja, po drugi pa zmanjšuje njihove kompetence in ekonomske potencial. Udeleenci projekta Kulturni vodici so se naučili veliko. Ko so pomagali pri izvedbi ali celo soustvarili kulturni dogodek, so se pridružili novih veščin in pridobili kompetence, njihovo delo je bilo pripoznano, postali so samozavestnejši, začeli so se zavedati prepletene strukture sodobne družbe in pomembnosti prispevka vsakega posameznika.

Cesa smo se naučili?

Pet pilotnih izvedb je generiralo veliko novega znanja o upravljanju tovrstnih projektov. V naslednjem razdelku so podani nekateri primeri dobrih praks. Morda bo to znanje koristilo evropskim organizacijam, ki bi rade razvile svoje projekte kulturnih vodicev.

Splošni pozitivni vidiki

- Projekt je bil dele en precejšnje medijske pozornosti, saj gre za nov pristop, deloma pa tudi zato, ker je del projekta potekal v manj razvitem delu Goriške (Slovenija).
- Prostovoljci in lokalne partnerske ekipe so dobile vpogled v delovanje področij, ki sicer niso v domeni kulture (Slovenija).
- Udele ba in rezultati so bili dobri v vseh primerih, v katerih so imele vodje vpletenih organizacij pozitiven odnos do kulture in ustvarjalnosti (Slovenija).
- Organizacije, ki so e predhodno delale s prostovoljci (zdravstvenoskrbstvene organizacije in muzeji), so projekt razumele kot prilo nost za dvig kvalitete prostovoljskega dela in iskanje novih ciljnih skupin (Nizozemska).
- Izvedba projekta v skupini ljudi s te avami v duševnem zdravju je pokazala, kako pomembne so spodbude. Ideja predstavitve njihovih umetniških del na festivalu je delovala kot mocna motivacija (Nizozemska).
- Odlocitev, da se v projektu osredotocimo na otroke in mladostnike ter jih seznanimo s polji umetnosti in dediscine, je sovpadla z vpeljavo nove šolske reforme. Eden od ciljev le-te je mocnejše sodelovanje med šolami in lokalnimi skupnostmi, med drugim z zdru enji s podrocja ljubiteljske umetnosti in kulture, v katera so vkljuceni prostovoljci (Danska).

“ Menim, da sem pridobil na samozavesti; pocutim se bolj sposobnega za upravljanje z vec dejavnostmi. ”

**Kulturni vodici,
Sveta Helena,
Zdru eno Kraljestvo**

Mo ne splošne izboljšave

- Casovni okvir projekta je bil precej omejen, zato predlagamo načrtovanje daljšega projekta (Zdru eno Kraljestvo).
- Anga iranje prostovoljcev za povsem novo nalogo, kar je naloga kulturnih mened erjev, je zahtevno in dolgotrajno. V nekaterih primerih je bilo prevec oklevanja in preizpraševanja metodologije, namesto da bi se osredotocili na načrtovanje, nadzorovanje in podporo mened erjem v njihovem iskanju lokalnih mre in partnerjev. Socasno bi bilo bolje, ce bi se pri LKCA osredotocili na manjše število projektov. Namesto šest bi bila dovolj dva ali trije, ki bi bili bolj podprti in dele ni vecje spodbude (Nizozemska).
- Dodatno spodbudo bi pomenila tudi izmenjava izkušenj med različnimi lokacijami izvedbe v različnih fazah projekta. To bi pomagalo tako prostovoljcem kot lokalnim upravljaljskim ekipam (Nizozemska).
- Glavni namen projekta je bila obogatitev umetniške in kulturne vsebine skupnostnih tradicij. e desetletja sledimo padcu kakovosti kulturnega in umetniškega izraza, kar je mocno povezano s potrošniškim nacinom ivljenja. Da bi kulturnim praksam hkrati povrnili kakovost in razširili krog tistih, ki v njih sodelujejo, je nemogoce, še posebej med populacijo z ni jo izobrazbeno strukturo. To le vecleten proces (Mad arska).
- Kljucnim osebam bi morali zagotoviti vec informacij o povezavi med ranljivimi skupinami in umetnostjo oziroma kulturo, prav tako pa o koristih, ki jih umetnost in kultura dajeja dru bi (Mad arska).

- Med udeleenci moramo vzbuditi pozitivna pričakovanja (Danska).
- Zaradi velikega števila lokalnih skupin je bilo veliko dela vlo enega v koordinacijo in svetovanje v zvezi s pripravo programov. Bolje bi se bilo osrediniti na manjše število projektov (na tri ali štiri namesto na sedem) (Slovenija).
- Lokalne skupine so prihajale iz treh različnih regij (Goriška, Štajerska in Osrednja Slovenija), zaradi česar je bila koordinacija projekta še zahtevnejša. V prihodnosti predlagamo izvedbo v eni regiji, kar bi omogočilo boljše sodelovanje znotraj in med lokalnimi partnerskimi ekipami. Prav tako bi spodbudilo ekipe k vzajemni pomoči (Slovenija).
- Program Kulturnih vodicev bi moral biti bolj izpostavljen in predstavljen kot priložnost za lokalne skupnosti (Slovenija).
- Številni organizatorji bi potrebovali več podpore in pomoči pri predstavitvi programa odločevalcem, da bi jih ti pripoznali in ponudili finančno podporo, kar bi zagotavljalo večjo trajnost projekta (Slovenija).

Pozitivni vidiki dela lokalnih partnerskih ekip

- Vecino izpeljanih projektov je ciljna publika sprejela dobro, organizatorji in prostovoljci pa so se s projektom poistovetili. To je vsekakor posledica timskega dela, iniciativnosti in zavezanosti vsakega od partnerjev v procesu načrtovanja in izvedbe (Slovenija).
- JSKD je obiskala vse lokalne ekipe, da bi skupaj oblikovali kar najboljši program dela za vsako ekipo posebej. Poleg tega se

“Projekt je pripomogel izgraditi trdnejše vezi med organizacijami udele enkami.

”

Clan lokalne partnerske ekipe, Medway, Zdru eno Kraljestvo

je udele ila kat nekaj sestankov z lokalnimi odločevalci (Slovenija).

- Ekipe so imele na voljo informacije in splošno vodenje projekta, prav tako pa je JSKD poskrbel za odnose z mediji in tako motiviral in promoviral delo lokalnih ekip (Slovenija).
- Številni clani lokalnih partnerskih ekip so delo s prostovoljci prepoznali kot prilo nost za vzpostavitev stika z novimi obcinstvi (Slovenija).
- Delo v majhnih skupinah je pomenilo veliko fleksibilnost in prilagodljivost (Zdru eno Kraljestvo).
- Med lokalnimi sestanki in diskusijami se je izkristaliziralo, kdo so najdejavnejši clani ekip, ki so tudi pripravljeni največ prispevati (Mad arska).
- Srečanja lokalnih partnerskih ekip so omogočila zdru evanje virov, članom ekipa pa nudenje medsebojne podpore prek deljenja informacij (Zdru eno Kraljestvo).
- Udele enci projekta so si lahko izmenjevali izkušnje in mnenja ter skupaj oblikovali predloge (Mad arska).
- Lokalni kulturni svèti so bili zelo zavzeti za sodelovanje v lokalnih partnerskih ekipah in so veliko dela opravili sami. To jim je dalo občutek, da je projekt njihov (Danska).
- Delo je precej olajšalo dejstvo, da so kulturni svèti in njihova sestrsko zdru enja obstajala e prej (Danska).
- Pomembno je bilo, da so lokalni kulturni svèti tudi sami organizirali pilotne seminarje ter svoja clanska zdru enja vabili na sestanke, na katerih so jih seznanili z napredovanjem projekta (Danska).

- Prav tako pomembno je bilo, da so lokalni kulturni sveti stopili v stik s šolami in se z njimi dogovorili za vse potrebno (Danska).
- Vključitev umetnikov v projekt je dala jasno in realno predstavo o tem, kako navdihujoca in spodbudna je lahko umetnost (Nizozemska).
- Interni sestanki so slu ili kot inspiracija za vzajemno učenje in deljenje izkušenj, mened erjem pa je dala vpogled v njihove naloge (Nizozemska).
- LKCA se je pogosto priključila projektom in internim sestankom, da bi spodbudila ekipe, odgovarjala na vprašanja, pomagala mened erjem in predala informacije o napredku projekta na evropski ravni (Nizozemska).

“Zdaj bolje razumem kulturo, saj sem v njej aktivno sodeloval.”

**Otrok, Halsnæs,
Danska**

Mo ne izboljšave pri delu lokalnih partnerskih ekip

- Lokalnim partnerskim ekipam je treba posvetiti vec casa in nuditi izdatnejšo podporo pri vzpostavljanju novih lokalnih mre , v katerih so kulturne, socialne in prostovoljske organizacije. Lokalni partnerji se morajo priuciti večšin, ki so potrebne za delovanje teh mre (Slovenija).
- Zelo pomembno je, da vpleteni cutijo, da je projekt njihov, in vec poudarka bi moralo biti na vzpostavitvi tega občutka. Tako se tudi razvije skupno zanimanje za projekt in občutek odgovornosti do njega (Slovenija).
- Zasnova in metodologija projekta bi morala bit dolocena v zgodnejši fazi, da bi se lahko lokalni partnerji bolj posvetili

konkretnemu programu, ki bi ga tudi la je predstavili ostalim partnerjem (Slovenija).

- Kulturni organizatorji bi morali projekt Kulturni vodici prepoznati kot prilo nost za ljubiteljsko kulturo (Slovenija).
- Ocr t vsake naloge bi moral biti pripravljen skrbneje, urnik sestankov pa dolo cen natančneje (Slovenija).
- Vcasih je prišlo do pomanjkanja komunikacije med različnimi organizacijami; posledicno so imele različna pričakovanja glede programa in končnega rezultata (Slovenija).
- Na začetku so nekateri člani lokalnih partnerskih ekip projekt videli kot dodatno obremenitev, nekaj, kar morajo početi poleg svojega običajnega dela (Slovenija).
- Pomembna je vključitev ključnih oseb iz nekega okolja, ki so pred tem e uspešno sodelovale z lokalnimi ekipami (Mad arska).
- V neformalnih pogovorih bi morali oblikovati strukturirane in sistematčne nacрте, ki bi vključevali tudi pričakovane rezultate (Mad arska).
- V fazi nacртovanja je treba jasno lociti med organizacijskimi vprašanji in vprašanji, vezanimi na kulturo in umetnost (Mad arska).
- Lokalne partnerske ekipe so projekt Kulturni vodici podpirale in so naceloma elele sodelovati v njem, vendar so se vpleteni nenehno soocali s problemom usklajevanja: za redne sestanke se je bilo te ko dogovoriti, saj člani skupin niso imeli casa na pretek. Posledicno se je le nekajkrat zgodilo, da so bili na sestankih lokalnih partnerskih ekip prisotni vsi njihovi člani, zato je bilo veliko dela opravljenega preko elektronske pošte (Zdru eno Kraljestvo).

- Vsi člani lokalnih partnerskih ekip so imeli obveznosti znotraj svojih lastnih organizacij, zato nekateri načrtovani dogodki niso bili izvedeni (Zdru eno Kraljestvo).
- Vecina organizacij, ki so imele predstavnike v lokalnih partnerskih ekipah, so v obdobju tranzicije; kulturni sektor na Nizozemskem se namrec sooca z velikimi spremembami. Sodelovanje s kulturnimi vodici bi lahko olajšalo pretrese ob rezih v proračun, s katerimi se morajo spopadati posamezne organizacije, vendar pa niso vse predvidele, da bodo morale v pomoc kulturnim vodcem vlo iti dodaten cas. Pomagalo bi, ce bi za vsako sodelujoco organizacijo jasneje ocenili cas, ki ga bo morala posvetiti kulturnim vodcem, in jasneje razdelili naloge, ki jih bo morala opraviti. To je nehvale no delo, saj je te ko predvideti interne probleme, s katerim se oziroma se bo soocala neka organizacija (Nizozemska).
- Pri LKCA bi lahko bili bolj vztrajni pri iskanju partnerske organizacije, ki dela z migranti (Nizozemska).
- Naloge in zadol itve mened erjev in prostovoljcev bi morali jasneje dolociti e ob zacetku. Šele v kasnejših fazah se je pokazalo, da nekateri ne vedo natančno, kako naj bi projekt potekal (Nizozemska).
- Lokalne partnerske ekipe bi morale biti bolje informirane o procesu uvajanja kulturnih vodicev in o fazi evalvacije (Danska).

Pozitivni vidiki pridobivanja kulturnih vodicev-prostovoljcev

“Menim, da bi morali v prihodnosti imeti več programov za ranljive skupine, da bi se lahko te bolj vključile v našo dru bo. To bi bilo krasno!”

**Kulturni vodica,
Drenthe, Nizozemska**

- Veliko la je je bilo delati s partnerji, ki so e imeli bazo prostovoljcev, iz katere so lahko pridobili kulturne vodice (Zdru eno Kraljestvo).
- Kot dobra praksa se je pokazalo oblikovanje priročnika za uvajanje kulturnih vodicev-prostovoljcev (Zdru eno Kraljestvo).
- V priročniku za prostovoljce so bila naslovljena vprašanja zdravstvenih tveganj in varnosti, hkrati pa je bila v sklopu uvajanja kulturnih vodicev opravljena tudi osnovna ocena tveganja in preverjena varnost delovnega okolja. Kulturni vodici so dobili tudi elektronske naslove in mobilne številke tistih, na katere so se lahko zaupno obrnili. Del uvajalnega programa je bilo tudi poizvedovanje pri kulturnih vodilih, ca imajo kakšne posebne potrebe oziroma te ave, pri katerih bi potrebovali podporo (Zdru eno Kraljestvo).
- Vlogo in identiteto kulturnega vodica so krepile natisnjene majice in trakovi s projektnim logotipom (Zdru eno Kraljestvo).
- K učinkovitosti pridobivanja prostovoljcev je pripomogel izbor partnerjev, ki so e imeli izkušnje na tem področju (Nizozemska).
- Organizacije in prostovoljce je k sodelovanju spodbudila razširitev informacije o projektu po vsej dr avi. Dodatno spodbudo je predstavljalo dejstvo, da je šlo za evropski projekt (Nizozemska).
- V nekaterih primerih so kulturni organizatorji e prej delali s prostovoljci, kar je stvari nekoliko olajšalo (Slovenija).

- Demokratčno je bila sprejeta odlocitev, da bodo clanska zdru enja lokalnih kulturnih svètov v projektu sodelovala kot bazen za kulturne vodice. To je omogocilo mocnejši občutek lastništva projekta (Danska).

Mo ne izboljšave pri pridobivanju kulturnih vodicev-prostovoljcev

- Bodite pripravljeni na pocasen odziv, ce se pridobivanja prostovoljcev lotevate preko javnih obcil. Koncept kulturnih vodicev je namrec te ko povzeti v preprosto reklamno sporočilo (Zdru eno Kraljestvo).
- Prostovoljce bi morali bolje obvestiti o njihovih nalogah in odgovornostih (Nizozemska).
- Poseben status kulturnih vodicev napram ostalim prostovoljcem bi moral biti bolj poudarjen (Nizozemska).
- Sam selekcijski postopek (morda v obliki razgovora za slu bo) in morebitni podpis pogodbe lahko pomagata vzpostaviti boljše in dolgotrajnejše sodelovanje (Nizozemska).
- Ekipa štirih do šestih prostovoljcev namesto enega deluje navdihujoce in spodbudno, prav tako pa olajša soocanje organizatorjev z morebitnim odhodom prostovoljcev, ki dobijo slu bo (Nizozemska).
- V vsaki lokalni partnerski ekipi bi moralo biti vec prostovoljcev, da bi se s tem izognili te avam z udejanjanjem programa v primeru, ko prostovoljec iz razlicnih vzrokov ne more vec sodelovati v projektu (Slovenija).

“Zdaj se zavedam, da je občinstvu te ko pribli ati dolocene kulturne dejavnosti iz našega okolja.”

**Kulturni vodica, Torfaen,
Zdru eno Kraljestvo**

- Skoraj vsi v projektu udeleženi prostovoljci so bili mladi, bodisi študentje bodisi mladi nezaposleni. Tako se je v nekaterih primerih zgodilo, da so morali zaradi študijskih obveznosti, preselitve ali ponudbe za službo sodelovanje prekiniti (Slovenija).
- Koristno bi bilo, če bi imeli več časa za orisovanje projekta in vloge kulturnih vodicev (Danska).
- Pomembna je pripravljenost na morebitno visoko število kulturnih vodicev. Lahko se zgodi, da se vsi ne udeležijo pripravljanih sestankov in da niti ne boste poznali njihovih imen (Danska).
- Krog izkušenih prostovoljcev se lahko razširi z vključevanjem novih ciljnih skupin (npr. mladine). Mladi se sicer udeležijo festivalov stare kulture, vendar le kot sorodniki tistih, ki v prireditvi sodelujejo. Večina sodelujočih je srednjih let ali starejših (Madarska).
- Večje udeležbe bi se lahko nadejali, če bi naznanili tekmovanje in nagrado za najboljšega prostovoljca (Madarska).
- Skupnostne vire bi lahko porabili za narodne noše za prostovoljce, dogodek pa bi morali fotografirati (Madarska).

Pozitivni vidiki pilotnega seminarja in ostalih treningov

- Na pilotnem seminarju se je ustvaril skupinski duh, člani lokalnih partnerskih ekip in prostovoljci so se dobro spoznali in se pripoznali v projektu (Slovenija).

- Vtisi udele encev in zaključki pilotnega seminarja so bili dobri. Zadnji del seminarja je bil posvečen načrtovanju projektnih dejavnosti, ki so se v lokalnih okoljih začele jeseni. JSKD je za deljenje informacij ustvaril skupino na spletnem družbenem omrežju Facebook (Slovenija).
- Pilotni seminar je bil sprejet z velikim navdušenjem. Udeleženci so dobili podporo in se seznanili z možnostmi, ki jih odpira projekt, prav tako pa so se začeli bolj zavedati moči in potencialnega vpliva umetnosti in kulture na življenja pripadnikov ranljivih skupin (Nizozemska).
- Seminar je bil ključen za nadaljnje delo, saj smo se na njem spoznali in se pogovorili o prihodnjem sodelovanju (Danska).
- Ljudje s skupnimi interesi so dobili priložnost, da delijo izkušnje in drug drugemu predstavijo zanimiva spoznanja iz svojih področij; to je bil tudi ključ do uspeha seminarja. Predlagane so bile številne zanimive in pomembne ideje, povezane s ponovno uvedbo določenih elementov na festivale stare glasbe, npr. posvečenje tradicionalnega grozda-zvona (Madarska).
- Udeleženci seminarja so bili navdušeni, zavzeti in visoko motivirani. Ponovno se je vzpostavilo lokalno kulturno zavedanje, ojačajo pa se je tudi prepričanje, da se mora le-to razširiti (Madarska).
- Odkrili smo etnografske zaklade iz prejšnjih desetletij in stopili s stikom s strokovnjaki s področja, ki so pomagali pri avtentичni predstavitvi izvorov stoletja trajajočih tradicij, ki so prisotne v regiji (Madarska).

Mo ne izboljšave pilotnih seminarjev in ostalih treningov

- Udeleženci bi morali imeti več informacij o projektu, da bi lahko prišli na seminar bolj pripravljeni in na njem sodelovali z lastnimi idejami (Slovenija).
- Vsebina seminarja bi morala biti omejena na načrtovanje programa, primerne za specifična lokalna okolja, iz katerih so prihajali udeleženci. Kulturnim vodcem bi moralo biti ponujene več pomoči pri iskanju lokalnih partnerjev (Slovenija).
- Premalo časa na seminarju, pa tudi kasneje, je bilo posvečenega obrazložitvi, kaj so naloge kulturnih vodcev, zato so bili rezultati izvedenih projektov različni, tako v smislu kakovosti kot tudi metodologije (Slovenija).
- Vodje in prostovoljci bi morali biti bolje seznanjeni z rezultati seminarja (Nizozemska).
- Seminar je namesto treh trajal le en dan, saj se udeleženci niso mogli časovno uskladiti. Namesto tega je KSD organiziral več sestankov (Danska).

“Kulturni vodici je delo zelo zavzeto, zato smo bili takšni tudi mi.”

Otrok, Køge, Danska

Pozitivni vidiki menedžmenta in podpore kulturnim vodcem-prostovoljcem

- Če je del lokalne partnerske ekipe tudi zaupanja vredna organizacija, ki prevzame menedžment kulturnih vodcev, to, po izkušnjah VA, pripomore k zmanjšanju bremena. Po drugi strani pa so se tisti kulturni vodci, pri katerih je menedžment prevzela

VA, veliko bolj vključili v samo organizacijo, kar bo le-tej koristilo v prihodnosti (Združeno Kraljestvo).

- Kulturni organizatorji bi se morali bolj zavedati, da bodo prostovoljci morda potrebovali nekoliko več podpore pri izvedbi naloge (Slovenija).
- Lokalni kulturni sveti (lokalne partnerske ekipe) so bili s kulturnimi vodici v nenehnem stiku, pogosto so imeli tudi sestanke, vendar so imeli kulturni vodici pri svojem delu visoko stopnjo avtonomnosti (Danska).

Mo ne izboljšave upravljanja in podpore kulturnim vodcem-prostovoljcem

- Vloga prostovoljca bi morala biti jasneje definirana, da ne bi kulturni organizatorji prevzemali njihovih nalog (Slovenija).
- Delo kulturnih vodicev je bilo preveč odvisno od podpore menedžerjev, kar je zaskrbljujoče. Če bi menedžerji redneje vzdrževali neposredne stike s kulturnimi vodici med njihovim delom s koncnimi uporabniki, bi tako proces kot doseganje rezultatov potekala hitreje. V nekaterih primerih je bila zavzetost prostovoljcev večja kot tista kulturnih menedžerjev; ti so se bolj vključili šele takrat, ko so izkusili rezultate, ki so jih dosegli prostovoljci (Nizozemska).
- Vzpostaviti bi morali jasnejši sistem odgovornosti in razporeditve nalog za kulturne vodice (Nizozemska).
- Natancneje bi morali slediti in bolje podpirati pilotno delo. Redneje bi se morali tudi obveščati o napredku; včasih se je zgodilo, da je med dvema stikoma minil mesec dni (Nizozemska).

- Zavedajte se mo nosti, da bodo morali nekateri kulturni vodici, ki so postali prostovoljci zato, ker so bili nezaposleni in imeli dovolj prostega casa, nepricakovano in nenadoma prekiniti z delom, ce bodo dobili slu bo (Zdru eno Kraljestvo).
- Nacrtujte prilo nosti za krepitev odnosov v novih skupinah kulturnih vodicev skozi dru enja izven sestankov (Zdru eno Kraljestvo).
- Zavedajte se, da zavzetost prostovoljcev vcasih ni dovolj za realizacijo dogovorjenega. V tem primeru je neizogibno anga iranje placanih profesionalcev in strokovnjakov (Mad arska).
- Vcasih bi morale dr avne partnerske organizacije vedeti vec o kulturnih vodicih in bolj spoštovati njihovo delo (Danska).

Pozitivni vidiki pri doseganju koncnih uporabnikov

- V veliko pomoc je, ce so del lokalne partnerske ekipe tudi predstavniki iz organizacij ranljivih skupin. Kulturni vodici se tako la je pove ejo s skupinami koncnih uporabnikov (Zdru eno Kraljestvo).
- JSKD je imela dostop do prostovoljcev, ki so e bili vkljuceni v razlicne (socialne) programe in so e poznali svoje koncne uporabnike (Slovenija).
- Povsem nove skupine koncnih uporabnikov so bile vesele pozornosti, ki se jim jo je posvecalo. Odzivi so bili dobri tudi tam, kjer je lokalna ekipa tesno sodelovala s koncnimi uporabniki in jim s tem dajala občutek, da delajo skupaj in da potrebujejo drug drugega (Slovenija).

- Stopiti v stik z otroki je bilo relativno preprosto, saj so pri tem posredovale šole in učitelji (Danska).
- Otroci so se z zanimanjem posvetili nečemu povsem drugacnemu od običajnih šolskih dejavnosti: povezovanju šolskega učnega procesa s skupnostnimi umetniškimi in kulturnimi dejavnostmi (Danska).
- V pripravljanje dogodka so se vključili tudi ljudje, ki tega sicer niso vajeni, in sicer so sami zbirali in ponudili predmete, ki jih je bilo kasneje mogoče videti na razstavi. O tem so poročali tudi mediji, kar je k sodelovanju pritegnilo še več ljudi (Mad arska).
- Običajno se je informacija o datumu in programu festivala stare kulture širila od ust do ust. Tokrat so bila narejena privlačna vabila, ki so dvignila ugled dogodka in na katerih so bile potrebne informacije (Mad arska).

Mo ne izboljšave pri doseganju končnih uporabnikov

- Projekt Kulturni vodici si prizadeva za pro nost pri nudenju podpore ljudem pri sodelovanju v ustvarjalnih kulturnih dejavnostih, in sicer na podlagi njihovih individualnih zanimanj. Realnost je takšna, da je precej verjetneje, da se bodo v projekt vključili tisti, ki so predhodno obiskali določen dogodek. Individualni nacrt za vsakega končnega uporabnika je tako lahko narejen šele po tem, ko se ta e vkljuci v projekt in ko ga kulturni vodici poznajo dovolj dobro, da vedo, kaj jih zanima in kakšno podporo potrebujejo (Zdru eno Kraljestvo).

- Do številnih potencialnih končnih uporabnikov je treba pristopiti počasi in ne no. To vključuje preizkušanje različnih ustvarjalnih kulturnih dejavnosti, ustvarjanje prijetnega ozračja za pogovore o ideji udeležbe, med katerimi se uporabniki počutijo samozavestno, in priložnosti za spoznavanje posameznih kulturnih vodicev (Združeno Kraljestvo).
- Prej se bodo v dejavnosti vključili tisti končni uporabniki, s katerimi se je v stik stopilo prek osebnih kontaktov (npr. prek skupin, v katerih so bili dejavni), kot tisti, ki se jih je poskušalo doseči prek plakatov in letakov (Združeno Kraljestvo).
- Programi bi morali biti zastavljeni jasno in preprosto ter prilagojeni posamezni ciljni skupini (Slovenija).
- Komunikacija med končnimi uporabniki, prostovoljci in kulturnimi organizatorji bi morala biti, da bi zadovoljili potrebe končnih uporabnikov, boljša (Slovenija).
- Ene ciljne skupine (uporabnikov trenutno prepovedanih substanc) v projekt nismo uspeli vključiti, saj, kljub njihovem zanimanju, nismo znali doseči ustreznega dogovora (Slovenija).
- Osamljeni starostniki so precej te avna ciljna skupina. Osamljeni so prav zato, ker niso dejavni v okolju, v katerega bi redno vstopali tudi drugi (Nizozemska).
- Otrokom bi morali pustiti, da nekatere dejavnosti izberejo sami (Danska).

Pozitivni vidiki poteka projektnih dejavnosti

- Za ogled nekaterih dogodkov so se naredile dolge vrste (Nizozemska).

- Dobro je delovalo, če so ponudniki kulturnih vsebin in kulturni vodici prihajali iz istih združenj (Danska).
- Priprava dogodka, ki se ga lahko udeležijo tudi širše občinstvo, prinaša očitne koristi. Ljudje smo po naravi radovedni in ko zasledimo dogodek, si želimo dobiti informacije o njem. Večja je torej verjetnost, da bodo posamezniki stopili v stik s kulturnim vodcem na takšnem dogodku kot pa po tem, ko so prejeli letak oziroma videli plakat. Dejstvo, da lahko ljudje dogodek vidijo, olajša pojasnjevanje koristi projekta; nemuden stik in spoznavanje s kulturnimi vodici jih opogumi pri vzpostavljanju stika v prihodnje (Združenje Kraljestvo).
- Za večino udeležencev je bila izkušnja nova, sprejeli so jo pozitivno. Veliko skupin je izrazilo željo po ponovitvi obiska kulturnega dogodka oziroma delavnice (Slovenija).
- Štirje od šestih projektov se bodo nadaljevali tudi v prihodnosti. Lokalne ekipe so se naučile ustvariti navdihujoče ozračje in motivirati končne uporabnike. Obiskovanje razstav in folklornih dogodkov za etnicne manjšine se bo nadaljevalo, dnevni center za mlade iz socialno šibkih družin pa bo gledališke, plesne in filmske delavnice vključil v njihov redni program (Slovenija).
- Še posebej uspešne so bile lokalne ekipe, ki so organizirale gledališke, plesne in filmske delavnice za potomce migrantov (Cona Funtine), gledališke delavnice za otroke s posebnimi potrebami (ZKD Grosuplje) in likovne delavnice za slepe (Tolmin). Njihova metoda jim namreč omogoča dolgotrajno sodelovanje s ciljnim skupinami (Slovenija).

Mo ne izboljšave pri poteku projektnih dejavnosti

- Vsaka od lokalnih partnerskih ekip je sama izbrala dejavnosti in skupino končnih uporabnikov, zato je bilo precej tekoče določiti skupno metodologijo in način izvedbe posamezne dejavnosti. V prihodnje bi se bilo dobro vsebinsko omejiti in doseči dogovor o načinu izvedbe (Slovenija).

Mo ne izboljšave evalvacije

- Metodologija in način merjenja vpliva bi morala biti jasnejša (Slovenija).
- Merili bi lahko čas, ki so ga v projekt vložili ali menedžerji, prostovoljci in udeleženci (Nizozemska).
- Lahko bi opredelili lokalno infrastrukturo in pripravili zemljevid organizacij, ki so v projektu sodelovale na začetku in na koncu (Nizozemska).
- Dobro bi bilo, da bi pred dogodkom izvedli anketo, s katero bi merili pričakovanja (Madžarska).
- Če so končni uporabniki otroci, je namesto priprave vprašalnikov, iz katerih je tekoče razbrati informacije, pametneje izvesti intervjuje (Danska).

Kulturni vodici so dvoleten projekt, ki se je začel oktobra 2013. Financiran je bil s strani Evropske komisije, in sicer preko programa Vseživljenjsko učenje, v sklopu akcije izobraževanja odraslih (Grundtvig). Vanj je bilo vključenih šest partnerjev iz petih držav.

Namen projekta je raziskovanje možnosti za vključevanje, trening in menedžment prostovoljcev na evropski ravni, ki naj se jih pripravi na vlogo mentorjev oziroma vodicev pri lažšanju dostopa do lokalnih umetniških in kulturnih dejavnosti za ranljive skupine, tako v smislu sprejemanja kot ustvarjanja kulture.

Namen tega priročnika je povzeti primere najboljših praks, ki smo jih v posameznih državah razvili znotraj pilotnega projekta Kulturni vodici. Naj služi kot vodilo za druge organizacije, ki si po vsej Evropi prizadevajo za razvoj podobnih programov.

Partnerske organizacije:

Nacionalno združenje kulturnih svetov Danske (KSD)

Interfolk, Inštitut za civilno družbo (IF), Danska

Javni sklad Republike Slovenije in ljubiteljsko umetnost (LKCA), Nizozemska

Madžarsko ljudsko visokošolsko združenje (MNT)

Prostovoljske umetnosti (VA), Združeno Kraljestvo

© Voluntary Arts 2015

CULTURE →
← **GUIDES**

Lifelong
Learning
Programme